Σεπτέμβριος
2010

" ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΓΕΝΕΤΗΣΙΑΣ ΠΡΟΣΒΟΛΗΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ "

[Στάσεις, απόψεις και αντιλήψεις των αστυνομικών υπαλλήλων με βάση την ύπαρξη παιδιών, την ηλικία και το μορφωτικό επίπεδο]

Εισηγητής: Σπυρίδωνος Δεσποινα

Αριθμός Μητρώου: 2023

Τμήμα Ψυχολογίας

Επιβλέπουσα Πτυχιακής εργασίας: κ. Όλγα Θεμελή

Π Α Ν Ε Π Ι Σ Τ Η Μ Ι Ο Κ Ρ Η Τ Η Σ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εισαγωγή 3

1.1 Σκοπός της έρευνας 5

1.2 Η παρούσα έρευνα 6

2. Μέθοδος 7

2.1 Διαδικασία συλλογής δεδομένων 7

2.1.1 Το δείγμα 7

2.1.2 Διαδικασία χορήγησης των ερωτηματολογίων 9

2.2 Παρουσίαση του εργαλείου.....9

2.2.1 Θεματολογία ερωτήσεων του εργαλείου 10

3. Στατιστική ανάλυση 26

3.1 Ερευνητικές υποθέσεις 26

3.2 Αποτελέσματα 27

4. Συζήτηση 39

5.Περιορισμοί.....41

6.Μελλοντική έρευνα 42

7.Βιβλιογραφία 43

8 Παραρτήματα.....51

«Όλα όσα γίνονται από τους ανθρώπους, δεν είναι τάχα τρελά πράγματα, από τρελούς, σε τρελότοπο;»

Erasmus, «Μωρίας εγκώμιο» (1509)

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Διαχρονικά και διατοπικά, η κοινωνική θέση των παιδιών ήταν υποβαθμισμένη, καθιστώντας τα ευάλωτα σε κάθε μορφής θυματοποίηση. Μια πολύ σοβαρή μορφή θυματοποίησης είναι η παιδική σεξουαλική "μη τυχαία κάκωση". Η ενδο-οικογενειακή βία και συγκεκριμένα η κακοποίηση του παιδιού, εμφανίζεται διαχρονικά από τους αρχαίους χρόνους ως και σήμερα. Παλαιότερα αποτελούσε μέσο κοινωνικοποίησης και ενδυνάμωσης του παιδιού, ενώ οι πρώτες τάσεις ιατρικοποίησης του φαινομένου στο Δυτικό κόσμο εμφανίστηκαν περίπου μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο (Άγγελος Τσιγκρής, 2002). Στη σύγχρονη εποχή, η παιδική σεξουαλική κακοποίηση δημιουργεί μεγάλο επιστημονικό και κοινωνικό διάλογο, ενώ ταυτόχρονα προκαλεί μεγάλο κοινωνικό ταμπού. Πλήθος ερευνών εχουν ασχοληθεί με αυτό το φαινόμενο, ως προς τις αιτίες, τη φύση του, τις συνέπειες και πολλά άλλα παράπλευρα ζητήματα που το συνοδεύουν.

Τα εγκλήματα κατά της γενετήσιας προσβολής ανηλίκων έχουν οριστεί ως, η συμμετοχή του παιδιού σε σεξουαλική δραστηριότητα, την οποία δεν κατανοεί πλήρως, δεν είναι σε θέση να δώσει συγκατάθεση ή για την οποία το παιδί δεν είναι αναπτυξιακά διατεθειμένο ή αλλιώς παραβιάζει τους νόμους ή τα κοινωνικά ταμπού της κοινωνίας (www.obrela.gr/articles/Et_MKO_WHO_Biblio.pdf). Ενώ, *ως παιδί ορίζεται*, «κάθε ανθρώπινο ον μικρότερο των δεκαοκτώ ετών, εκτός εάν η ενηλικίωση επέρχεται νωρίτερα, σύμφωνα με την ισχύουσα για το παιδί νομοθεσία» (Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Παιδιού, 2006). Στην Ελλάδα, η *νόμιμη ηλικία ενηλικίωσης* είναι τα 18 έτη, ενώ η νόμιμη ηλικία συγκατάθεσης για σεξουαλική δραστηριότητα είναι τα 15 έτη. (www.interpol.int/public/Children/SexualAbuse/NationalLaw)

Σύμφωνα με την Ελληνική Νομοθεσία, δεν υπάρχει ειδική Διάταξη που ρυθμίζει τη σεξουαλική επαφή με ανήλικο, που συνεπάγεται τη χρήση βίας. Συγκεκριμένα, εφαρμόζεται η Γενική Διάταξη του άρθρου 336 του Ελληνικού Ποινικού Κώδικα, δεδομένου ότι αναφέρεται σε ενήλικες και ανηλίκους και των δύο φύλων. Η σεξουαλική παιδική κακοποίηση έχει πολλές μορφές όπως βιασμός, αποπλάνηση, κατάχρηση, σοδομισμός, πορνεία, πορνογραφεία και προσβολή της σεξουαλικής αξιοπρέπειας. Η *ποινή φυλάκισης* για ένα ενήλικο θύτη μπορεί να φτάσει τα 10 έτη ή και παράπανω. Ενώ, στη περίπτωση όπου ο θύτης είναι κάτω των 17, τότε επιβάλλονται διαφορετικού είδους μεταρρυθμιστικές τιμώριες και θεραπευτικά μέτρα. Επίσης, στη περίπτωση που η πράξη του βιασμού δεσμεύεται από δύο ή περισσότερους δράστες που ενεργούσαν από κοινού, τιμωρούνται με ποινή τουλάχιστον 10 ετών. Τέλος, η σεξουαλική κακοποίηση από συγγενείς εξ αίματος, τιμωρείται πάλι με καταδίκη μέχρι 10 ετών, ενώ μεταξύ των αδελφών ή ετεροθαλών αδελφών, η σεξουαλική επαφή τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο (2) έτη. (www.interpol.int/public/Children/SexualAbuse/NationalLaw).

Συμφωνα με το άρθρο 200Α(κωδικοποιημένη μορφή) του Κώδικα Ποινικής Δικαιοσύνης, "όταν υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις ότι ένα πρόσωπο έχει τελέσει κακούργημα ή πλημμέλημα, που τιμωρείται με ποινή φυλάκισης άνω των 3 μηνών, οι ιδιωτικές αρχές λαμβάνουν υποχρεωτικά γενετικό υλικό για την ανάλυση DNA, προς το σκοπό της διαπίστωσης της ταυτότητας του δράστη". Αν το αποτέλεσμα βγεί θετικό ή αρνητικό το γενετικό υλικό καταστρέφεται, αλλά στη περίπτωση θετικού αποτελέσματος "τα αποτυπώματα, του ατόμου που του αποδίδεται η πράξη, κρατούνται σε ειδικά αρχεία της Διεύθυνσης Εγκληματολογικών Ερευνών Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας, μέχρι το θάνατο του" (Αρχή προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, 2009) .

Υπολογίζεται ότι το 10 - 20% των παιδιών στην Ευρώπη θα κακοποιηθούν, κάποια στιγμή, κατά τη διάρκεια της παιδικής τους ηλικίας, σύμφωνα με την πιο πρόσφατη έκδοση «Παιδική Σεξουαλική Κακοποίηση στην Ευρώπη» του Συμβουλίου της Ευρώπης, του 2003 (Ελευθεροτυπία, 18-02-2010). Αντίστοιχα έρευνα των Finkelhor, Ormrod, Turner, and Hamby's το 2005, βρήκαν ότι στα 1000 παδιά τα 82 είχαν βιώσει κάποια σεξουαλική εμπειρία κακοποίησης. Αυτά τα ποσοστά είναι ιδιαίτερα

ανησυχητικά, αν αναλογιστεί κανείς ότι σε πληθυσμό 10 εκατ. παιδιών, το 4-5% αντιστοιχεί σε 400.000 με 500.000 παιδιά (Ελευθεροτυπία, 18-02-2010).

Εν κατακλείδι, αν εξαιρέσει κανείς την ύπαρξη ελάχιστων και κεντρικών μονάδων για τη διάγνωση και την αντιμετώπιση της παιδικής κακοποίησης, δεν υπάρχει μια συντονισμένη προσπάθεια σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο. Στην Ελλάδα δεν υπάρχει ούτε ένας φορέας του επίσημου κοινωνικού ελέγχου που να ασχολείται ad hoc με παιδιά-θύματα κακοποίησης ή ενδοοικογενειακής βίας (Ελευθεροτυπία, 18-02-2010).

1.1 Σκοπός έρευνας:

Περισσότερα από 3 παιδιά πεθαίνουν κάθε μέρα στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, ως αποτέλεσμα παραμέλησης ή κακοποιησης (Child Abuse and Neglect Data System, 1993 οπ. αν σε Muskie, 1996). Ο αστυνομικός είναι ο πρώτος εκπρόσωπος του νομικού συστήματος, από τον οποίο το παιδί θα επερωτηθεί περίπου 12 φορές, κατά τη διάρκεια της προδικασίας του (Ceci and Bruck, 1995).

Μια από τις 5 βασικές ευθύνες ενός αστυνομικού, που αναλαμβάνει μια τέτοια υπόθεση τόσο μεγάλου ενδιαφέροντος και σημαντικότητας, είναι η εκτενής προσωπική ενημέρωση (όπως και η μεταλαμπάδευση των γνώσεων στους συνεργάτες της υπόθεσης), σχετικά με τη φύση του φαινομένου, τις διαδικασίες και τα πρωτόκολλα, αλλά και τα αποδεικτικά στοιχεία που οδηγούν στην αναγνώριση αυτής (Muskie, 1996, Brandl & Horvath, 1991).Οι αστυνομικοί επίσης θα πρέπει να γνωρίζουν ότι η διερεύνηση της υπόθεσης είναι αυτή καθ' αυτή μια τραυματική εμπειρία για το παιδί (Muskie, 1996). Γι' αυτό το λόγο ο αστυνομικός θα πρέπει να εξασφαλίσει μια καλή επικοινωνία, η οποία θα επηρεάσει το παιδί θετικά, αφού είναι ευεπίφορο στον ενθουσιασμό και τη συγκίνηση. Το παραπάνω θα έχει ως αποτέλεσμα να ενισχύσει την εμπιστοσύνη του απέναντι στην Αστυνομία, με αποτέλεσμα την διευκόλυνση της έρευνας. (Muskie, 1996).

Όπως είναι αναμενόμενο, ο τρόπος που ένας αστυνομικός θα διερευνήσει και θα αντιμετωπίσει την υπόθεση, είναι η βάση των αντιλήψεων και των ιδεολογίων που έχει

ως άτομο. Όπως φαίνεται από τα παραπάνω είναι σημαντικό να γνωρίζουμε τις αντιλήψεις των ατόμων που υπηρετούν το νομικό και ιατρικό οπλοστάσιο του κρατικού μηχανισμού. Γι' αυτό το λόγο, θελήσαμε να διεξάγουμε την έρευνα στο ελληνικό κοινό, με σκόπο να ανακαλύψουμε ποιές είναι οι απόψεις των αστυνομικών, γύρω από τη παιδική σεξουαλική κακοποίηση, αλλά και κατά πόσο επηρεάζονται αυτές με βάση καποια δημογραφικά στοιχεία.

1.2 Η παρούσα έρευνα:

Όπως έχει προαναφερθεί, η συγκεκριμένη έρευνα είχε ως στόχο, τη καλύτερη κατανόηση του εύρους γνώσεων των αστυνομικών, γύρω από το θέμα της παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης. Η έρευνα διεξήχθη από δύο άτομα, τα οποία εξέτασαν τις μεταβλητές του φύλου, της ηλικίας, των χρόνων εργασίας, της εκπαίδευσης και της υπάρξης παιδιών (ή μη) των αστυνομικών, σχετικά με τις στάσεις, τις αντιλήψεις και τις απόψεις τους, αναφορικά με το προαναφερθέν ζήτημα. Οι ανεξάρτητες μεταβλητές που εξετάζονται και αναλύονται στη συγκεκριμένη εργασία είναι η ηλικία, η το μορφωτικό επίπεδο αλλά και η ύπαρξη παιδιών ή μη, σχετικά με τις απόψεις των αστυνομικών γύρω απο τα εγκλήματα γενετήσιας προσβολής των ανήλικων ατόμων.

Σχετικα με το παρόν θέμα έχουν πραγματοποιηθεί πλήθος ερευνών ανά το κοσμό, οι οποίες επικεντρώνονται κυρίως στις απόψεις των υπαλλήλων του νομικού, ιατρικού και εκπαιδευτικού συστήματος, σχετικά με τη φύση του αδικήματος, τις αιτίες και προυποθέσεις του, αλλά και με τα χαρακτηριτικά των ατόμων που εμπλέκονται γύρω από αυτό. Από την αντίπερα όχθη, το ερευνητικό ενδιαφέρον δεν έχει στραφεί εκτένως στο κατά πόσο τα δημογραφικά στοιχεία των αστυνομικών υπάλλήλων επηρεάζουν τις απόψεις τους, και αν ναι κατά πόσο. Συγκεκριμένα, όσον αφορά την επιρροή της εκπαίδευσης αλλά και της ηλικίας έχουν πραγματοποιηθεί κάποιες έρευνες (χωρίς όμως να είναι το πρωταρχικό ερευνητικό τους ενδιαφέρον), οι οποίες δείχνουν ότι η προαναφερθείσες μεταβλητές δεν επηρεάζουν καθόλου τις απόψεις των αστυνομικών υπαλληλων (Trute, Adkins, MacDonald ,1992, Stromwall, Granhag, 2003, Morison & Greene,1992, Melinder, Goodman, Eilersten, Magnussen,2004). Η μόνη επίδραση της

ηλικίας και της μόρφωσης στις στάσεις των αστυνομικών, εντοπιζεται σε έρευνα του Saunders το 1988, ο οποίος ασχολήθηκε με κοινωνικούς λειτουργούς και επαγγελματίες του νομικού οπλοστασίου, συμπεριλαμβανομένου και των αστυνομικών. Ο τελευταίος ερευνητής όμως τονίζει, ότι αυτή η επίδραση δεν θα πρέπει να γίνει ιδιαίτερα αποδεκτή στην ερευνητική κοινότητα, αφού δεν μπορούμε για ένα δείγμα τόσο μικρό να γενικεύσουμε τα αποτελέσματα (Saunders, 1988). Η Melinder και οι συνάδελφοί της το 2004, διεξήγαγαν έρευνα στη Νορβηγία σχετικά με τις απόψεις των αστυνομικών, γύρω από το ζήτημα της αξιοπιστίας ενός ανήλικου μάρτυρα, και βρήκαν ότι η ύπαρξη παιδιών των συμμετεχόντων δεν επηρέαζε τις απόψεις τους. Τέλος, δύο σημαντικές έρευνες έχουν γίνει στο εξωτερικό, σχετικά με τις απόψεις των αστυνομικών, απέναντι στο ψέμα και τη παραπλάνηση (Stromwall, Granhag, 2003), όπως επίσης και τους λόγους για τους οποίους ψεύδονται τα ανήλικα άτομα (Vrij, Akehurst, Knight, 2006), όμως και στις δύο έρευνες δεν υπήρξε συσχέτιση της ηλικίας και της εκπαίδευσης με τις παραπάνω απόψεις.

2. ΜΕΘΟΔΟΣ

2.1 Διαδικασία συλλογής δεδομένων

2.1.1 Το δείγμα:

Το δείγμα της έρευνας μας προήλθε από το πληθυσμό 111 αστυνομικών με έδρα τη Κρήτη. Η συλλογή των δεδομένων διεξήχθηκε από τη περίοδο Μαίου ως τις αρχές Ιουλίου 2010. Από το σύνολο των συμμετεχόντων, οι άντρες αποτέλεσαν το 73% με μ.ο ηλικίας τα 38.6, ενώ οι γυναίκες το 27% (πίνακας α), με μ.ο ηλικίας τα 34.7 (πίνακας β). Συνολικά ο μέσος όρος ηλικίας και για τα δυο φύλα ήταν 37.5 χρόνια.

Όσον αφορά το μορφωτικό τους επίπεδο, η πλειοψηφία είναι απόφοιτοι λυκείου σε ποσοστό 50.5% , οι απόφοιτοι κάποιας ανώτερης σχολής 30.6%, οι απόφοιτοι κάποιας ανώτατης σχολής 17.1% και τέλος οι κάτοχοι μεταπτυχιακού διπλώματος κατέχουν το 1.8%. Το 69.4% των αστυνομικών είναι παντρεμένοι με παιδιά (65.8%), ενώ οι

υπόλοιποι είναι ανύπαντροι (27%) ή διαζευγμένοι (3.6%) . Ο μέσος όρος των χρόνων εργασίας, στη θέση του αστυνομικού, είναι 16.6 έτη και μόλις τα 3 από τα 111 άτομα έχουν καταθέσει ως μάρτυρες υπέρ του θύματος, σε κάποια δίκη για παιδική σεξουαλική κακοποίηση.

Τέλος, η προσωπική εκτίμηση για το επίπεδο γνώσης τους, αναφορικά με τη παιδική σεξουαλική κακοποίηση, είναι το 10.8% ως «πολύ καλό», 22.5% ως «καλό», 39.5% ως «μέτριο», 18% ως λίγο και 9% «ελάχιστο».

Πίνακας {α}

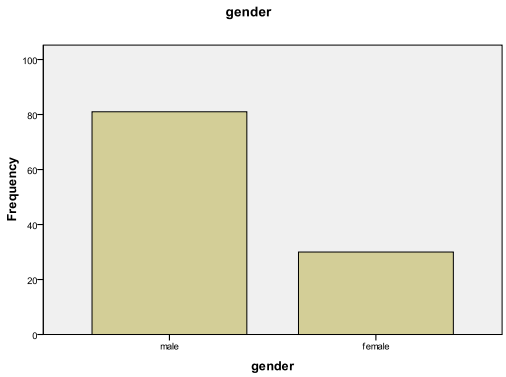

Πίνακας {β}

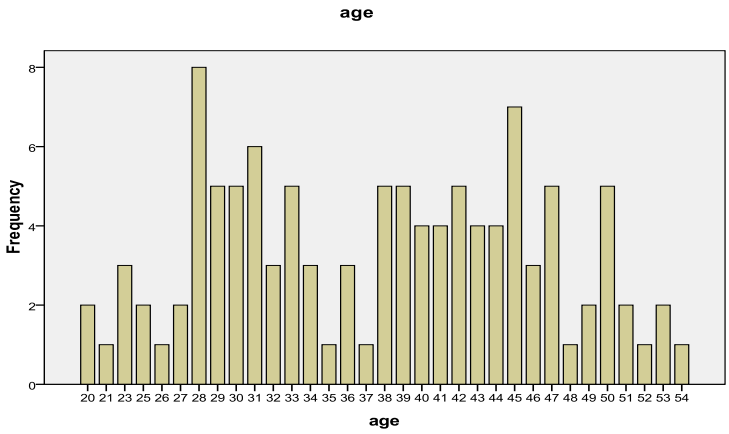

2.1.2 Διαδικασία χορήγησης των ερωτηματολογίων:

Ερωτηματολόγια δόθηκαν σε 3 νομούς της Κρήτης και συγκεκριμένα στη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Χανιών (Αστυνομικό Μέγαρο Χανίων), στη Γενική Αστυνομική Διέθυνση Ρεθύμνης και στο Αστυνομικό Μεγάρο Ηρακλείου.

Στην Διεύθυνση Χανιών χορηγήθηκαν 70 ερωτηματολογία εκ των οποίων συλλέξαμε τα 53 από τα τμήματα Εσωτερικών λειτουργιών, Αστυνομικής Διεύθυνσης και Γραφείο Αλλοδαπών. Στο Ρέθυμνο συμπληρώθηκαν 38 ερωτηματολόγια εκ των 90 που δόθηκαν στα τμήματα Εσωτερικών Λειτουργιών και Αστυνομικής Ασφάλειας. Ενώ απο το Μέγαρο Ηρακλείου περισυλλέχθησαν 20 από τα 26 ερωτηματολόγια, στα τμήματα Εγκληματολογικών Ερευνών και Άμεσου Δράσης.

Οι συμμετέχοντες στα Χανιά και στο Ηράκλειο είχαν ένα χρονικό περιθώριο 3-5 ωρών για να συμπληρώσουν τα ερωτηματολόγια μέχρι να τα περισυλλέξουμε, ενώ στη περίπτωση του Ρεθύμνου τα ερωτηματολογία επιστράφησαν μια εβδομάδα μετά τη χορήγηση τους (η διαφορά χρόνου έγκειται στο γεγονός ότι είχαμε ευκολότερη πρόσβαση στην Αστυνομική Διεύθυνση Ρεθύμνου). Τέλος, να αναφέρουμε ότι η διαδικασία χορήγησης των ερωτηματολογίων στους αστυνομικούς διεξήχθηκε κατόπιν συννενόησης και άδειας με τους Διευθυντές κάθε Αστυνομικής Διεύθυνσης.

2.2 Παρουσίαση εργαλείου

Η έρευνα βασίστηκε σε ένα ερωτηματολόγιο 40 ερωτήσεων, το οποίο μεταφράστηκε στα ελληνικά δεδομένα (παράρτημα α') με βάση το ερωτηματόλογιο των Morison S. και Greene E.: "Child Sexual Abuse Questionniare" (παράρτημα γ'). Το πρωτότυπο ερωτηματολόγιο εκδόθηκε ως εργαλείο έρευνας, στο περιοδικό "Child abuse and Neglect" το 1992. Η χορήγηση του έγινε συνδυαστικά με μια επιστολή ως συνοδευτικό έγγραφο, που εξηγούσε συνοπτικά τους σκοπούς της έρευνας μας (παραρτημα β').

Η μετάφραση του ερωτηματολογίου πραγματοποιήθηκε μεμονωμένα από 3 άτομα. Στη συνέχεια, το ερωτηματολόγιο συζητήθηκε εώς ότου αποφασιστεί η τελική του μορφή, παρουσία και συμφωνία των 3 ατόμων. Το ερωτηματολόγιο κατασκεύαστηκε με τη προοπτική να απαντηθούν οι 40 ερωτήσεις όσο πιο εύκολα και κατανοητά γίνεται. Η κλίμακα μετρησης-"rating scale" που χρησιμοποίηθηκε ήταν διαβαθμιστική, από «Συμφωνώ απολύτως» εώς «Διαφωνώ απολύτως».

2.2.1 Θεματολογία ερωτήσεων του εργαλείου:

Από το σύνολο των ερωτήσεων, οι 12* έχουν θεματική ενότητα: " *Απόψεις σχετικά με την αξιοπιστία των αναφορών παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης και τις τυπικές αντιδράσεις των θυμάτων* ".

Μέρος της βιβλιογραφίας, τονίζει την άποψη ότι τα ανήλικα παιδιά είναι λιγότερο αξιόπιστα στα λεγόμενα τους απ' ότι είναι οι ενήλικες, όπως επίσης ότι οι μνήμες τους και τα ίδια χειραγωγούνται πιο εύκολα (Goodman et all, 1984). Υπάρχουν όμως έρευνες οι οποίες υποστηρίζουν ότι τα παιδιά είναι αξιόπιστοι μάρτυρες αλλά η μνήμη τους διαφοροποιείται ανάλογα με την ηλικία, με τα μεγαλύτερα παιδιά να μπορούν πιο εύκολα να ανακαλέσουν μνήμες (Bruck and Ceci, 1999, Newcombe and Bransgrove, 2007, MacCauley and Parker, 2001, Koriat and Goldsmith, Schneider, Nakash- Dura, 2001, Eisen, Qin, Goodman, Davis 2002). Από την αντίπερα όχθη, κάποιες έρευνες όχι απλώς αποδέχονται τα παιδιά ως αξιόπιστους μάρτυρες αλλά αποδεικνύουν ότι είναι περισσότερο αξίοπιστα από τους ενηλίκους (Ross et al. 1987 οπ. αν Newcombe and Bransgrove, 2007).

Ευρήματα των Newcombe & Bransgrove το 2007, υποστηρίζουν ότι ανήλικα παιδιά 4-9 χρονών είχαν διαφορές στην ανάκληση γεγονότων, στη κρίση και στην ακρίβεια των λεγόμενων τους, απ' ότι τα παιδιά 9 χρονών και πάνω. Η κατάσταση αυτή δεν αλλάξε ακόμα και όταν ζητήθηκε στους ανήλικους μάρτυρες να επαναλάβουν ότι θυμόντουσαν από την εμπειρία τους ένα χρόνο μετά (Koriat & Goldsmith et all, 2001) ή και περισσότερα χρόνια μέτα, ανεξαρτήτου της ηλικίας του παιδιού (Pope & Hudson, 1995).

Επίσης, η διαφοροποίηση στη μνήμη, ανήλικων 6 ετών εώς 13 ετών, αυτή καθ' αυτή δεν φάνηκε να παίζει ρόλο στη καταδικαστική απόφαση του θύτη (MacCauley and Parker, 2001, Eisenet all, 2002).

Στις μέρες μας έχει επιτραπεί στα ανήλικα παιδιά να καταθέτουν στο δικαστήριο ως μάρτυρες, σε πολλά είδη υποθέσων (Ceci and Bruyn, 1993). Διαχωρισμός στην ηλικία των ανηλίκων υπάρχει και σχετικά με το είδος του αδικήματος, όσον αφορά την αξιοπιστία τους ως μάρτυρες. Συγκεκριμένα τα μεγαλύτερα παιδιά ήταν πιο αξιόπιστα σε υποθέσεις ληστείας, φόνου και ιατρικών-αντιδεοντολογικών πρακτικών. Ενώ τα μικρότερα παιδιά ήταν πιο αξιόπιστα σε υποθέσεις σεξουαλικής κακοποίησης και ναρκωτικών (Goodman et all, 1989 οπ. αν MacCauley and Parker, 2001).

Μέρος της βιβλιογραφίας αναφέρει επίσης ότι τα παιδιά δεν είναι αξιόπιστοι μάρτυρες επειδή δεν μπορούν να διακρίνουν τη πραγματικότητα από τη φαντασία όσο και το ψέμα από την αλήθεια. Στην ουσία, δεν αναφέρονται σε παντελή απουσία αυτής της ικανότητας, απλά θεωρούν ότι η ιδιότητα αυτή βελτιώνεται όσο μεγαλώνουν. Συγκεκριμένα, αυτή η ικανότητα φαίνεται να διαφοροποιείται απο την ηλικία των 4-6 ετών, στην ηλικία 6-7 και από τη τελευταία στην ηλικία 7 και πάνω (Flavell & Green, 1986). Τέλος, οι περισσότερες υποθέσεις σεξουαλικής κακοποίησης που βασίστηκαν σε μαρτυρίες και καταθέσεις ανήλικων θυμάτων δεν έχουν αποδεχτεί λάνθασμένες (Goodwinn et all οπ. αν Greene and Morison, 1992).

Όσον αφορά τις αντιδράσεις των θυμάτων, η έρευνα αντικρούει τη στερεότυπη σκέψη, σε δύο μέρη. Το πρώτο μέρος είναι αυτό της αποκάλυψης, στο οποίο θα φανταζόμασταν ότι ένα παιδί το οποίο έχει υποστεί μια τόσο ειδεχθή πράξη, θα αποκάλυπτε αυτό το συμβάν. Παρ' όλα αυτά, το παιδί αποσιωπά γιατί ο θυτής- στη περίπτωση που είναι ο πατέρας ή καποια πατρική φιγούρα- του έχει μεταδώσει την απόψη ότι πρέπει να προστατέψει την οικογένεια. Το παραπάνω εξηγείται ως εξής, στη προσπάθεια του ο θύτης να εκφοβίσει το παιδί, του λέει ότι "αν κάνει αυτό που πρέπει τότε κανένα μέλος της οικογένειας τους δεν θα πάθει τίποτα". Έτσι το παιδί αναλαμβάνει το ρόλο να προστατέψει και να κρατήσει ενωμένη την οικογένεια. Ουσιαστικά, αυτή η μυστικότητα αποτελεί μια "αναπόφευκτη παραλλαγή των συμβατικών ηθικών αξιών " (Summit, 1983).

Το δεύτερο μέρος είναι αυτό κατά τη διάρκεια της ανεπιθύμητης σεξουαλικής πράξης. Και σε αυτή τη περίπτωση, μπορούσαμε να υποθέσουμε ότι όπως ένας ενήλικος αντιδράει σωματικά στο θύτη, έτσι και το παιδί θα έκλαιγε, θα φώναζε, θα προσπαθούσε να ξεφύγει ή να κρυφτεί. Όμως το θύμα όταν καταλαβαίνει ότι δεν μπορεί να ξεφύγει αποσιωπά και δέχεται συμβατικά τη κατάσταση. Μάλιστα, η πλειψηφία των παιδιών έχει μάθει να κλαίει το βράδυ σιγανά στο κρεβάτι του (Summit, 1983). Το Boston Hospital Victim Counseling Programm το 1975, αναφέρει σε μια δημοσίευση του, ότι οι συναισθηματικές-ψυχολογικές αντιδράσεις ενος ανήλικου θύματος είναι αποτέλεσμα μιας "πιεστικής ενεργής σεξουαλικής πράξης" και της υποχρέωσης του να κρατήσει μυστική αυτή η κατάσταση (Summit, 1983).

1. Οι καταγγελίες σεξουαλικής κακοποίησης που γίνονται από παιδιά, συχνά αποδεικνύονται λανθασμένες **5. Στην πλειοψηφία των υποθέσεων σεξουαλικής κακοποίησης υπάρχουν σωματικές-φυσικές ενδείξεις, για την υποστήριξη της κατηγορίας. **8**.Τα κακοποιημένα παιδιά παρέχουν ανακριβείς πληροφορίες, όσον αφορά τη κακοποίηση τους. **17.** Ένα παιδί το οποίο δεν παρουσιάζει συμπτώματα κόπωσης ή δυσφορίας είναι πιθανόν να μην έχει κακοποιηθεί σεξουαλικά. **20**. Τα παιδιά που ανακαλούν την αρχική τους καταγγελία για σεξουαλική κακοποίηση, πιθανόν να έλεγαν ψέματα εξ' αρχής. **22**. Θα πρέπει κανείς να είναι καχύποπτος απέναντι στις κατηγορίες που έχουν γίνει από ένα παιδί, όταν έχει μεσολαβήσει μεγάλο χρονικό διάστημα από την τέλεση της πράξης. **23.** Τα παιδιά είναι διστακτικά στο να αναφέρουν ένα περιστατικό σεξουαλικής κακοποίησης. **26.** Τα παιδιά μπορούν εύκολα να χειραγωγηθούν, προκειμένου να δώσουν ψευδείς καταθέσεις σεξουαλικής κακοποίησης. **30.** Οι συνεθέστερες αντιδράσεις παιδιών που έχουν κακοποιηθεί, περιλαμβάνουν: α) προβολή αντίστασης, β) επίκληση για βοήθεια και γ) προσπάθεια απόδρασης**.** **33**. Παιδιά τα οποία παρέχουν ανακριβείς πληροφορίες στις καταθέσεις τους, θα πρέπει να θεωρούνται αναξιόπιστα. **35**. Ένα παιδί το οποίο έχει κακοποιηθεί σεξουαλικά από τον ίδιο του γονέα, θα συνεχίσει να δείχνει αγάπη σε αυτόν. **37.** Τα μικρά παιδιά δεν είναι αξίοπιστοι μάρτυρες.*

Οι ερωτήσεις (αρ. 2.10,12,15,36)* ασχολούνται με:

"*Τα "κλασσικά" χαραστηριστικά του θύτη".*

Το κάποτε ισχύον και κύριο χαρακτηριστικό ενός θύτη ήταν ένας "γέρος, γλοιώδης άντρας", όμως στις μέρες άλλα χαρακτηριστικά έχουν υποδεχτεί τη παραπάνω άποψη-ταμπού. Το πρώτο και κύριο χαρακτηριστικό ενός θύτη είναι το φύλο του, το οποίο στη πλειψηφία είναι το αρσενικό, παρ' όλα αυτά βρίσκουμε και γυναίκες στη θέση ενός θύτη (Center of Sex Offender Management, 2000, A.T.S.A, 1996 οπ. αν. C.S.O.M, 2000, Keeble & Burke, 1991, Denov, 2003, Summit, 1983, Elliott, 1993, Lang & Frenzel, 1988, Russel, 1983, Rettinger, Jenny, Roesler and Poyer, 1994 and Becker Kaplan, Cunningham-Rathner and Kavoussi, 1986, Rudin et al., 1995, Marzeket et al.,1981, Rettinger, Mover and Associates, 2003).

Μέχρι πρόσφατα ήταν δύσκολο για τη κοινωνία να αποδεχτεί ότι μια γυναίκα ως "σύμβολο μητρότητας" θα μπορούσε να προβεί σε τέτοιες πράξεις. Επίσης υπήρχε η άποψη ότι η γυναίκα είναι λιγότερο επιθετική σεξουαλικά απ' ότι ένας άντρας (Elliott, 1993). Σύμφωνα όμως με έρευνες, μια γυναίκα είναι ικανή να κακοποιήσει ένα ανήλικο άτομο, ενώ η συνηθέστερη προτίμηση αυτών είναι ένα αγόρι απ' ότι ένα κορίτσι (Denov, 2003, Elliott, 1993, Rudin, Zalewski, Bodmer-Turner, 1995, U.S. Department of Justice, 2002), εν αντίθεσει με την άποψη ότι είναι πιο πιθανόν να κακοποιήσουν κορίτσια, σε μικρότερο βαθμό όμως απ΄ότι οι άντρες (Finkelhor and Russell, 1984), όπως επίσης ότι η δριμύτητα της πράξης της δεν διαφέρει πολύ από αυτή ενός άντρα (Rudin et al., 1995). Επιπροσθέτως, έρευνα του Elliott το 1993, υποστηρίζει ότι το 67% των κοριτσιών είχε υποστεί ψυχολογική ή σωματική κακοποίηση από γυναίκα, προερχόμενη από το στενό οικογενειακό κύκλο όπως μητέρα, γιαγιά ή τη baby sitter. Επίσης, το 72% των γυναικών-θυτών έχει υποστεί στο παρελθόν κάποιου είδους κακοποίηση σε προσχολικη ηλικία, κυρίως από κάποιο άντρα (πρόσωπο οικείο ή μη). Τέλος, έρευνα της Rudin και των συνεργατών της το 1995 υποστηρίζει, ότι οι γυναίκες επιλέγουν περισσότερο μικρά ανήλικα θύματα, αντί των μεγαλύτερων, ίσως επειδή είναι πιο ευάλωτα στο λεκτικό εξαναγκασμό, είτε είναι δύσκολο να αποκαλύψουν το γεγονός, είτε ακόμα επειδή θέλουν μεγάλη διαφορά δύναμης και υπεροχής.

Σε ένα ευρύτερο πλαίσο, η πλειοψηφία των ατόμων που κακοποιεί δεν σημαίνει απαραιτήτως ότι έχει κακοποιηθεί αλλά ούτε και το αντίστροφο (C.S.O.M, 2000, Becker et al., 1986). Παρ'όλα αυτά υπάρχει ένα ποσοστό της τάξης του 25%, που μας δείχνει ότι

αυτοί που κακοποιήθηκαν έχουν κακοποιήσει (Elliott, 1993) και ότι οι θύτες έχουν κακοποιηθεί στη πλειψηφία τους (Keeble & Burke, 1991). Όπως βλέπουμε όμως οι προηγούμενες απόψεις στηρίζονται σε παλιότερες έρευνες απ΄ ότι της αρχικής υπόθεσης. Εν κατακλείδι, να αναφέρουμε ότι οι θύτες άντρες είχαν υψηλότερα ποσοστά κάποιου είδους κακοποίησης στην παιδική τους ηλικία (Becker and Murphy, 1998)

Ένα ακόμα σημαντικό χαραστηριστικό του δράστη, είναι ότι βρίσκεται στο στενό οικογενειακό κύκλο του παιδιού με τη μορφή του πατέρα, του πατριού, του καλού φίλου, του γείτονα ή με καποια άλλη πατρική φιγουρά (C.S.O.M, 2000, Summit, 1983, Elliott, 1993, Lang & Frenzel, 1988, Becker et al., 1986, Denov 2003, Finkelhor, 1979,1980, Robinson, 2006, Turell and Armsworth, 2000). Επίσης δεν είναι απαραίτητη η χρήση αλκοολούχων ποτών ή ναρκωτικών που οδήγησε το άτομο σε αυτή τη πράξη. Τέλος, το άτομο δεν είναι απαραίτητο ότι θα επαναλάβει ένα σεξουαλικό αδίκημα, αντ' αυτού μπορεί να διαπράξει για παραδείγμα μια ληστεία (C.S.O.M, 2000).

Κάποιες υποθέσεις στηρίζουν ότι ένα άντρας που παρενοχλεί ένα ανήλικο του ιδίου φύλου είναι ομοφυλόφιλος (Summit, 1983). Οι υποθέσεις αυτές όμως δεν στηρίζονται από πληθώρα ερευνών. Η Jenny και οι συνεργάστες της το 1994, διεξήγαγαν έρευνα σε ανήλικα θύματα και βρήκαν ότι μόλις το 1% -3.1% έχει δεχτεί κακοποίηση από ομοφυλόφιλο άντρα ή ομοφυλόφιλη γυναίκα, ευρήματα που στηρίζονται και από παλαιότερες έρευνες των Kinsey, Pomeroy και Martin to 1988 (Jenny et al., 1994). Θρησκευτικές πεποιθήσεις συχνά υποβιβάζουν τα δικαιώματα των ομοφυλόφιλων γυναικών και αντρών, όπως η δημοσίευση άρθρου του Abblebome P. στην εφημερίδα των New York Times το 1992, στην οποία υποστηρίζονταν ότι τα δράστες που κακοποιούν άτομα του ιδίου φύλου είναι ομοφυλόφιλοι. Συμπερασματικά, σημειώνουμε ότι δεν υπάρχει αυξημένος κίνδυνος για ένα παιδί να κακοποιηθεί από ένα ομοφυλόφιλο άτομο συγκριτικά μ' έναν ετεροφυλόφιλο (Jenny et al., 1994).

Ο Groth το 1977, πρότεινε μια υπόθεση σχετικά με τη παιδική σεξουαλική κακοποίηση από ανήλικους δράστες, σύμφωνα με την οποία, το πρώτο σεξουαλικό έγκλημα ενός ανηλίκου προκύπτει από την ανάγκη του να εξερευνήσει το σέξ (Becker et al., 1986). Ο Becker και οι συνεργάτες του το 1986, εξέτασαν τα χαρακτηριστικά των εφήβων-θυτών. Τα ευρήματα προέρχονται απο έφηβους, οι οποίοι είχαν κατηγορηθεί για

κάποιο σεξουαλικό έγκλημα στο παρελθόν, με μέσο όρο ηλικία τους τα 14.8 χρόνια. Αυτοί οι έφηβοι προέρχονταν από κατώτερα κοινωνικο-οικονομικά στρώματα (Becker et al., 1986), εν αντιθέσει με τους ενήλικους δράστες, οι οποίοι προέρχονται από όλα τα επίπεδα της κοινωνίας (Russel, 1983). Πλειοψηφία των παιδιών (ομάδα μ.ο ηλικίας τα 10 χρόνια) σε ποσοστό 95%, δεν ανέφερε κάποια υπάρχουσα μη παρακλίνουσα σεξουαλική ζωή, για την ακρίβεια μόνο η ομάδα των παιδιών 14 χρονών και πάνω είχαν κάποιου είδους σεξουαλική ζωή. Όμως, τα περισσότερα από αυτά τα άτομα φαίνεται ότι δεν επαναλαμβάνουν ένα σεξουαλικό αδίκημα. Ένα επιπλέον χαρακτηριστικό για τους ανήλικους παραβάτες-θύτες είναι, ότι μεγάλο μέρος του συνόλου τους (23%) έχει δεχτεί κάποιο είδος κακοποίησης στο παρελθόν, κυρίως από άτομα του οικογενειακου περιβάλλοντος. Τέλος, το 73% αυτών "συνοδεύεται" από μια ψυχική διαταραχή όπως μετατραυματικό στρές, αγοραφοβία ή κάποιες μαθησιακές δυσκολίες, ενώ άλλοι παροσυσιάζουν κατάχρηση στο αλκοόλ, τα ναρκωτικά και τη μαριχουάνα (Becker et al., 1986).

*****2**. Σχεδόν όλοι οι θύτες είναι άντρες. **10**. Η πλειοψηφία των παραβιάσεων γίνονται στο δρόμο ή στο προαύλιο των σχολείων. **12.** Το στερεότυπο "Ηλικιωμένος, βρώμικος άντρας" (γλοιώδης), δεν ανταποκρίνεται ακριβώς στο κλασσικό προφίλ ενός θύτη.**15**. Η πλειοψηφία των θυματών έχει κακοποηθεί από κάποιο κοντινό τους πρόσωπο. **36.** Τα μεγαλύτερα σε ηλικία παιδιά είναι πιθανότερο να κακοποιηθούν από έναν ξένο, απ' ότι τα μικρότερα.*

Οι ερωτήσεις (αρ.3,5,9,10,13,15,19,27,29,31,32,34,38)* εξετάζουν:

" Τα κλασσικά χαρακτηριστικά ενός αδικήματος παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης".

Γενικά, στο νομικό και ιατρικό χώρο ευσταθούν 2 κύρια στοιχεία με τα οποία ορίζεται η παιδική σεξουαλική κακοποίηση, τις δραστηριότητες και τις συνθήκες κάτω από τις οποίες διατελέσθη η πράξη (Finkelhor, 1994).

Η πρώτη πλευρά, ορίζει τις σεξουαλικές δραστηριότητες που εμπεριέχουν ένα ανήλικο όπως είναι:

- η *διείσδυση,* με τη χρήση γεννητικού οργάνου, δάχτυλων ή άλλων αντικειμένων μέσα στο στόμα, στο κόλπο ή στο πρωκτό του παιδιού. Υπάρχουν και ακραίες δραστηριότητες, όπως ο εξαναγκαστικός αυνανισμός του γεννητικού οργάνου του θύτη ή δαγκωματιές στο σώμα θύματος (Elliott, 1983)
- η *μη διείσδυση,* με χαιδέματα και φιλιά σε διάφορα σημεία του σώματος του παιδιού ή χαιδέματα και φιλιά στο σώμα του θύτη μέσω εξαναγκασμου ή μη. (Finkelhor, 1994)

Η δεύτερη πλευρά ορίζει τις *συνθήκες που ορίζουν τη κακοποίηση* όπως:

- Η ηλικία του θύτη να είναι αρκετά μεγαλύτερη από αυτή του θύματος ή να υπάρχει μεγάλη διαφορά στην ωρίμανση και νοητική αναπτυξη των δυο προαναφερθέντων.
- Ο θύτης να βρίσκεται σε θέση εξουσίας ή σε θέση φροντίδας - επιμέλειας του παιδιού.
- Τέλος, οι σεξουαλικές δραστηριότητες να επέρχονται του εξεναγκασμού.

  (Finkelhor, 1994)

Επιπροσθέτως, η παιδική κακοποίηση χωρίζεται στην *ενδοοικογενειακή και την εξωοικογενειακή*. Στη πρώτη περίπτωση υπάρχει η σχέση αιμομιξίας μεταξύ πατέρα-κόρης/γιού (αναφορά στη πιο συνήθισμένη), η οποία είναι και η πιο δύσκολη συνοδευόμενη απο τις μετέπειτα χειρότερες αντιδράσεις (Lang and Frenzel, 1988, Frinkelhor, 1994). Έρευνα των Hebert and Dube, το 1988, δείχνει ότι το 54% των περιστατικών ενδοοικογενειακής κακοποίησης που εξέταζαν, ήταν συνδεδεμένα με λεκτικό εξαναγκασμό, ενώ το 43% με ένα μεμονωμένο περιστατικό εντός του σπιτιού. Η αναφορά αυτών των περιστατικών στην αστυνομία είναι περίπου κάτω από το ένα τρίτο του συνόλου αναφορών σεξουαλικής κακοποίησης. Στη δεύτερη περίπτωση, του εξωοικογενειακού φαινομένου, υπάρχει η σχέση του παιδιού με κάποιο ξένο ή οικείο πρόσωπο του περιβάλλοντος. Στις περιπτώσεις αυτού του είδους, στο 36% έχουμε σωματικό εξαναγκασμό σε σχέση με το 17% της ενδοοικογενιεακής, ενώ το 77%

συνδέεται με ένα μεμονωμένο περιστατικό εκτός του σπιτιού (Hebert and Dube, 1988). Τέλος, τα μέρη που επιλέγουν οι θύτες, ως το χώρο της παρενόχλησης, είναι αυτά στα οποία τα παιδιά βρίσκονται εκτεθημένα, χωρίς ισχυρή γονεικη προστασία, όπως τα προαύλια, τα πάρκα, οι παιδικές χαρές ή τα μαγαζία μεγάλης προέλευσης ατόμων τύπου mall(Lang and Frenzel, 1988). Οι προαναφερθέντες χώροι συσχετίζονται κυρίως με την εξωοικογενειακή παρενόχληση.

Με το πέρας των χρόνων και των ερευνών έχουν γίνει πολλές αναφορές σχετικά με το κοινωνικό-οικονομικό και φυλετικό υπόστρωμα. Οι Finkelhor and Baron to 1986, πρότειναν ότι η παιδική σεξουαλική κακοποίηση συσχετίζεται με χαμηλή κοινωνικοοικονομική θέση και φυλετική μειοψηφία, στρεσ των γονιών προερχόμενη από οικονομικά προβλήματα (Garbarino, 1976), όπως και χαμηλό μορφωτικό επίπεδο της οικογένειας (Davies and Walker, 2010). Η έρευνα όμως των Adler και Schutz το 1995, σε μεσαίες και ανώτερες κοινωνικές τάξεις, με τη παρουσία και των δύο γονέων σε ένα "υγιές" σπίτι δείχνει το αντίθετο, ότι δηλαδή το κονωνικό και οικονομικό υπόβαθρο δεν συσχετίζεται με τη προδιάθεση ενός τέτοιου σεξουαλικού αδίκήματος. Παρ' όλα αυτά, υπήρξαν πολλές περιπτώσεις όπου η μητέρα είχε κακοποιηθεί στο παρελθόν σε ποσοστό 58%, ενώ μικρό ποσοστό (περίπου 8%) βρέθηκε από τη πλευρά των πατεράδων.

Όσον αφορά τη γνώση της μητέρας σχετικά με τη σχέση του πατέρα - κόρης, μερικές μελέτες πρότειναν ότι οι ίδιες έχουν συχνά γνώση για τη κακοποίηση εντός του σπιτιού αλλά την αρνούνται (Matchotka, Pittman, Flomenhaft, 1967). Παρ' όλα αυτά μια σημαντική έρευνα δείχνει, ότι οι μητέρες στην πραγματικότητα δεν είχαν καμία γνώση του περιστατικού (Mannarino και Cohen, 1986). Επιπλέον, η συνοδεία κάποιας ψυχοπαθολογίας στη μητέρα, οι σοβαρές συζυγικές συγκρούσεις (Adler, Schutz, 1995), η ελλιπής ή μη υποστηρικτική γονεική παρουσία (Russel 1983, Finkelhor, 1994) και η κοινωνική απομόνωση (Finkelhor and Baron, 1986) συνάδουν στο αυξημένο κίνδυνο ενός σεξουαλικού αδικήματος.

Πλήν όλων των παραπάνω, αλλές δυο υποθέσεις έχουν εξεταστεί για το κατά πόσο η πορνογραφία και η παιδοφιλία επηρέαζουν την παιδική σεξουαλική κακοποίηση. Στην τελευταία υπόθεση ασχοληθήκαν εκτενώς σε μια έρευνα, σύμφωνα με την οποία η παιδοφιλία προέρχεται από αυξημένο μεταβολισμό γλυκόζης σε περιοχές του εγκεφάλου

που είναι αναγνωρίσμενες ότι παίζουν ρόλο στην σεξουαλικότητα του ατόμου. Παρ' όλα αυτά δεν σημαίνει ότι ένας θύτης είναι απαραίτητα και παιδόφιλος. Στην ίδια έρευνα προτείνεται ότι τα άτομα που είχαν εξετάστει, ως θύματα, δεν πήραν το ρόλο του θύτη, με τη βοήθεια κοινωνικής και οικογενειάκης υποστήριξης (Cohen, Nikiforov, Gans, Poznansky, McGeoch, Weaver, Enid King, Cullen and Galynker, 2002).

Όσον αφορά τη πορνογραφία έχουν γίνει αρκέτες έρευνες όπως του Russel το 1983, η οποία υποστηρίζει ότι κάποιοι δράστες παρακολουθούσαν πορνογραφίες για να τους διεγείρει, να τους δημιουργήσει φαντασιώσεις ή για να κατευνάσουν τις επιθύμιες τους. Το υλίκο είχε ανήλικους ή ενήλικους πρωταγωνιστές ή και τα δύο μαζί. Απ' όσους χρησιμοποιούσαν αυτή τη μέθοδο κατά τη διάρκεια της ειδεχθούς πράξης, ήταν για να μειώσουν τις πράξεις παρεμπόδισης σπό το θύμα ή για να αυξομειώσουν την ανάγκη τους για τη κακοποίηση. Πάρα ταύτα, όσοι παρακολούθησαν τέτοιου είδους ταινίες δεν σημαίνει απαράιτητα ότι οδηγήθηκαν στη κακοποίηση εξαιτίας αυτών (Russel, 1983).

*3.Είναι δύσκολο να αναγνωρίσεις ένα παιδί που έχει κακοποιηθεί σεξουαλικά. **5.** Στην πλειοψηφία των υποθέσεων σεξουαλικής κακοποίησης υπάρχουν σωματικές-φυσικές ενδείξεις, για την υποστήριξη της κατηγορίας.**9.** Οι περισσότερες υποθέσεις σεξουαλικής κακοποίησης καταγγέλλονται, εξετάζονται και διερευνούνται. **10.** Η πλειοψηφία των παραβιάσεων γίνονται στο δρόμο ή στο προαύλιο των σχολείων. **13**. Το παιδί που έχει κακοποιηθεί σεξουαλικά, συχνά φέρει ενδείξεις σωματικής βλάβης ως αποτέλεσμα άσκησης βίας.**15.** Η πλειοψηφία των θυματών έχει κακοποηθεί από κάποιο κοντινό τους πρόσωπο. **19.** Η πλειοψηφία των θυμάτων προέρχεται από κατώτερα κοινωνικοοικονομικά στρώματα.**27.** Ο συνηθέστερος τύπος σεξουαλικής κακοποίησης εμπεριέχει πρωκτική ή κολπική διέισδυση.**29.** Εαν ένα παιδί έχει κακοποιηθεί σεξουαλικά ήδη μια φορά, οι πιθανότητες να σεξουαληθεί εκ νέου είναι αυξημένες. **31.**Τα παιδιά αλλοδαπών/έγχρωμων και φτωχών οικογενειών είναι πιο πιθανόν να κακοποιηθούν, απ΄ότι τα υπόλοιπα παιδιά. **32**. Η γονεϊκή απουσία και οι ελλιπείς οικογενειακές σχέσεις συνδέονται με τη κακοποίηση. **34**. Στην πλειοψηφία των υποθέσεων σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών έχει γίνει χρήση κάποιας μορφης βίας ή επιθετικότητας από το θύτη**. 38.**Το πιο πιθανό είναι οι περισσότερες μητέρες να μην γνωρίζουν για την επαναλαμβανόμενη κακοποίηση μέσα στην οικογένεια.

Οι ερωτήσεις (αρ. 4,7)* επικεντρώθηκαν :

"Απόψεις για το ποιός είναι υπεύθυνος σε ένα συμβάν παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης".

Στην πλειψηφία των ερευνών, το μεγαλύτερο μερίδιο ευθύνης σε μια σεξουαλική κακοποίηση το αποσπά ο θύτης (Back & Lips, 1998, Finkelhor, 1980, Finkelhor & Baron οπ. αν. σε Morison and Greene, 1992, Broussard & Wagner, 1988). Παρ' όλα αυτά υπάρχουν κάποιες προύποθέσεις, οι οποίες βοηθούν ένα παρατηρητή να μοιράσει την ευθύνη μεταξύ των θύματος και του θύτη. Συγκεκριμένα, τα μεγαλύτερα παιδιά φαίνεται ότι θεωρούνται πιο υπεύθυνα για τη πράξη, απ' ότι τα μικρότερα (Back & Lips, 1998), δεδομένα τα οποία δεν στηρίζουν οι έρευνες των Waterman & Foss-Goodman το 1984, καθώς δεν είχαν βρεί καμια συσχέτιση με την ηλικία. Επιπλεόν, όταν ένα παιδί είναι πιο προκλητικό στη συμπεριφορά του π.χ με θυμό ή ενθάρρυση, τότε τείνει να κατηγορείται πιο εύκολα (Muller, Galdwell and Hunter, 1993, Broussard & Wagner, 1988), όπως επίσης όταν είναι παθητικό ή αντιδρά έντονα κατά τη πράξη (Broussard & Wagner, 1988). Επιπροσθέτως, όταν το θύμα είναι αγόρι φαίνεται ότι δέχεται περισσότερο φταίξιμο για τη κακοποίηση του, παρά όταν είναι κορίτσι (Back & Lips, 1998, Waterman & Foss-Goodman το 1984, Muller e al., 1993, Broussard & Wagner, 1988). Στη περίπτωση όπου ο παρατηρητης ήταν άντρας και όχι γυναίκα, ρίχνεται πιο πολύ φταίξιμο στό θύμα (Muller e al., 1993), και ιδίως στη περίπτωση όπου το θύμα ήταν αγόρι (Broussard & Wagner, 1988).

**4.Τα μικρά παιδιά, εξαιτίας της "φιλόστοργης" συμπεριφοράς τους , προκαλούν τη σεξουαλική κακοποίηση.7 Στη σεξουαλική θυματοποίηση ενός ανηλίκου από ένα ενήλικα, τη συνολική ευθύνη φέρει ο ενήλικας.*

Οι ερωτήσεις (αρ. 5,11,18,19,25,31,36)* επικεντρώνονται στα :

" Τυπικά χαρακτηριστικά του θύματος".

Τόσο τα κορίτσια όσο και τα αγόρια είναι "αβοήθητα θύματα" μιας κακοποίησης, χωρις μεγάλες εξαιρέσεις (Summit, 1983). Παρ' όλα αυτά, μεγάλο μέρος της βιβλιογραφίας προτείνει ότι κάποια χαρακτηριστικά όπως το φύλο, η ηλικία και ο τύπος

κακοποίησης επηρεάζουν την επικινδυνότητα και τη συχνότητα του φαινομένου, το είδος της κακοποίησης και την εκδήλωση κάποιων συμπεριφορών.

Συγκεκριμένα, όσον αφορά το φύλο του θύματος. Το μεγαλύτερο μέρος τη βιβλιογραφίας αναφέρει ότι τα περισσότερα θύματα είναι τα κορίτσια, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι ο αριθμός των αγοριών θα έπρεπε να να παραβλεφθεί. Συγκεκριμένα, τα ποσοστά είναι ένας (1) άντρας προς τρεις (3) γύναικες (Finkelghor, 1994) ή 1 άντρας στις 2.5 γυναίκες (Pereda et al., 2009). Παρ'όλα αυτά, δεν σημαίνει ότι οι γυναίκες διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο απ' ότι οι άντρες (Finkelghor, 1979).

Υπάρχει περίπτωση ο αριθμός των αναφερθέντων αγοριών, ως θύματα σεξουαλικής κακοποίησης, να είναι πολύ μεγαλύτερος (Widom and Morris, 1997), καθώς τα αγόρια διστάζουν πιο πολύ να αποκαλύψουν και να αποδεχτούν το συμβάν απ' ότι τα κορίτσια (Summit, 1983). Αυτό ίσως να συμβαίνει εξαιτίας των κοινωνικών στερεοτύπων γύρω από το ρόλο του φύλου και τη σεξουαλική πράξη. Μπορεί λοιπόν ο αριθμός στα ποσοστά να είναι μικρότερος, αλλά το αρσενικό φύλο έχει κάποιες ιδιατερότητες, όπως ότι είναι πιο πιθανόν να κακοποιηθεί από ένα ξένο (Summit, 1983, Rimsza and Niggerman, 1982, Dube And Hebert, 1988), εκτός του σπιτιού με συνοδά χαρακτηριστικά απαγωγής και να υποστεί πιο σοβαρό είδος κακοποίησης (Dube And Hebert, 1988). Από την άλλη, τα κορίτσια είναι πιο πιθανόν να κακοποιηθούν απο ένα γονεά (κυρίως το πατέρα), παρά από κάποιο άλλο οικείο οικογενειακό πρόσωπο. Επίσης είναι πιο πιθανό στη κακοποίηση τους να υπάρξει κολπική διείσδυση. Τέλος, τα κορίτσια έχουν πιο έντονο το συναισθήμα της ντροπής γύρω από την εμπειρία τους, σε σχέση με τα αγόρια.

Τι συμβαίνει όμως με τη σχέση ηλικία - σεξουαλική κακοποίηση; Έχουν αναφερθεί φαινόμενα παιδικής κακοποίησης από την ηλικία των 3.5 μηνών (Ellerstein and Canavan, 1980 οπ. αν. σε Morison and Greene, 1992). Οι έρευνες φαίνεται να διαφοροποιούνται μεταξύ τους στο ποιά είναι πιο συχνή ηλικία εμφάνισης της σεξουαλικής κακοποίησης. Κάποες έρευνες, όπως οι Lang and Frenzel το 1988, αναφέρουν ως μέσο όρο τη προσχολική ηλικία, δηλαδή μέχρι τα 5 χρόνια, την προ-εφηβική ηλικία, 8-12 ετών (Coleman & Coleman, 2002, Pereda et al., 2009) και άλλες την εφηβική ηλικία, 12-18 ετών (Feiring, Taska and Lewis, 1999)

Σε ένα ευρύτερο πλαίσιο, τα μεγαλύτερα παιδιά φαίνεται ότι κακοποιούνται περισσότερο απο ξένους, απ' ότι τα μικρότερα (Rimsza and Niggerman, 1982, Dube And Hebert, 1988), οι έφηβοι φαίνεται να δέχονται περισσότερες πράξες βίας μέσα στη κακοποίηση αλλά όχι απειλές σε σχέση με τα παιδιά. Τέλος, τα μικρά παιδιά είναι πιο σύνηθες για τα μικρά παιδιά να αποκαλύπτουν το βίωμα τους, απ' ότι οι έφηβοι (Feiring, Taska and Lewis, 1999).

5. Στην πλειοψηφία των υποθέσεων σεξουαλικής κακοποίησης υπάρχουν σωματικές-φυσικές ενδείξεις, για την υποστήριξη της κατηγορίας.11**. Τα θύματα σεξουαλικής κακοποίησης είναι ως επί το πλείστον έφηβοι **18**. Ο κίνδυνος σεξουαλικής κακοποίησης είναι αυξημένος στα κορίτσια απ' ότι για τα αγόρια.**19**. Η πλειοψηφία των θυμάτων προέρχεται από κατώτερα κοινωνικοοικονομικά στρώματα.**25**.Τα αγόρια γίνονται σπάνια στόχος σεξουαλικής κακοποίησης. **31**. Τα παιδιά αλλοδαπών/έγχρωμων και φτωχών οικογενειών είναι πιο πιθανόν να κακοποιηθούν, απ΄ότι τα υπόλοιπα παιδιά. **36**. Τα μεγαλύτερα σε ηλικία παιδιά είναι πιθανότερο να κακοποιηθούν από έναν ξένο, απ' ότι τα μικρότερα.*

Οι ερωτήσεις (αρ. 6.16,24,28,39)* αναφέρονται στις απόψεις σχετικά με :

" την έκταση και τα επακόλουθα της παιδικής σεξουαλικής μη τυχαίας κάκωσης".

Τα εγκλήματα γεννετήσιας προσβολής είναι ένα πολύ σοβαρό ιατρικό πρόβλημα, το οποίο συνοδεύεται με μια ευρεία σειρά από ψυχολογικές καταστάσεις, που οδηγούν σε αυξημένα επίπεδα ψυχιατρικής νοσηρότητας και κοινωνικών προβλήματων στην ανήλικη όσο και μετέπειτα ζωή των θυμάτων. Πλήθος ερευνών έχει ασχοληθεί με τη *συμπτωματολογία των θυμάτων* (Paolucci, Genuis, Violato, 2001, Borstein, 2005, Whealin, 2002, Neagro, Bonnano, Noll, Putnam, Tricket, 2005, Briere and Runtz, 1990, Mcbride-Chang and Trickett 1995, Dubowitz, Black, Harrington & Verschoore, 1993, Summit, 1993, Black, Dubowitz and Harrington, 1994) όπως επίσης με το *κοινωνικό και οικογενειακό πλαίσιο* γύρω απο μια τέτοια δυσχερή θέση (Straus and Kantor, 2005, Mcbride-Chang and Trickett 1995,Paolucci et al., 2001, Garbarino and Kostelyn, 1992, Shapiro & Levendosky, 1999, Summit, 1993, Dubowitz et al., 1993, Borstein, 2005).

Κατ' αρχήν, μια μη επιθυμητή σεξουαλική εμπειρία μπορεί να επηρεάσει διαφορετικά το κάθε παιδί, ανάλογα με το αναπτυξιακό του επίπεδο, για παράδειγμα τα παιδιά προσχολικής ηλικίας έχουν μειωμένα συμπτώματα διαταραχών συμπεριφοράς, όπως και λιγότερα αισθήματα ντροπής και ενοχής, απ΄ ότι τα μεγαλύτερα παιδιά, ιδίως βέβαια αν εντάσσονται σε ένα ασφαλές και υποστηρικτικό περιβάλλον (Dubowitz et al., 1993, Black et al., 1994). Αντιθέτως, μια μη υποστηρικτική οικογένεια, με συζυγικές συγκρούσεις, ελλιπείς ή αδιάφορες σχέσεις, συνοδευόμενες ενός μη ισχυρού γονεικού "δέσιματος" (κυρίως μητρικό), αυξάνουν τις πιθανότητες έντασης των ψυχολογικών, ψυχοσωματικών και ενδοπροσωπικών δυσχεριών (Borstein, 2005, Garbarino and Kostelyn, 1992, Shapiro & Levendosky, 1999, Dubowitz et al., 1993). Ο Summit to 1993, αναφέρει ότι ένα παιδί που έχει κακοποιηθεί, παραδείγματος χάριν από το πατέρα, και έχει απορριφθεί από τη μητέρα, τότε ψυχικά θεωρείται ορφανό και σχεδόν "ανίκανο" να αντιμετωπίσει τις πολλαπλές επιζήμιες συνέπειες του φαινομένου. Τέλος, αυτό το φαινόμενο δεν είναι άκρως οικογενειακό αλλά κατά μεγάλος μέρος κοινωνικό, αφού επηρεάζεται λόγω προβλημάτων στη γειτονιά και στη κοινότητα, συνδυαστικά με την αδιαφορία (Garbarino and Kostelyn, 1992). Στη συνέχεια, κάποιες έρευνες στηρίζουν ότι το μέγεθος της "βλάβης" του θύματος φαίνεται να επηρεάζεται από το φύλο, την ηλικία, τη σχέση με το θύτη, της συχνότητα πραξης, και τις εκδηλώσεις βίας (Mcbride-Chang and Trickett 1995, Straus and Kantor, 2005) ενώ κάποιες άλλες όχι (Paolucci et al., 2001). Σχετικά με τις εκδηλώσεις βίας κατά τη διάρκεια της πράξης, το "σεξ με ένα ανήλικο παιδί είναι κακοποίηση ασχέτως αν υπάρχουν εμφανή σημάδια βίας" (Straus and Kantor, 2005). Στο Third National Incidence Study of Child Abuse and Neglect, αναφέρεται ότι ο 20% των περιπτώσεων κακοποιημένων ή παραμελημένων παιδιών, δεν ήταν τόσο τραυματισμένα ώστε να χρειαστούν ιατρική και φαρμακευτικά περίθαλψη (Sedlak and Broadhurst 1996, οπ. αν. Straus and Kantor, 2005), παρ΄ολα αυτά η όψη τους προσωποποιούσε την εικόνα ενός κακοποιημένου παιδιού (Straus and Kantor, 2005).

Η συμπτωματολογία που περιβάλλει τη "μη τυχαία κάκωση" για τις ηλικίες μέχρι 6 ετών είναι ακράτεια ούρων (κυρίως για τα κορίτσια), ψυχοσωματικά προβλήματα (όπως στομαχόπονος), άγχος, κοινωνική απομόνωνση και καθυστέρηση στην ανάπτυξη, κυρίως για τα κορίτσια (Mcbride-Chang and Trickett 19950. Από την ηλίκια των 6 εως

11 χρονών, εμφανίζονται πάλι ακράτεια ούρων, ψυχοσωματικά προβλήματα, γεννητικές ανωμαλίες, κατάθλιψη, θυμός και επιθετικότητα όπως και κάποιες μαθησιακές δυσκολίες, οι οποίες όμως δεν επηρεάζουν τους βαθμούς των μαθημάτων και των εξετάσεων (Mcbride-Chang and Trickett 1995), αλλά δυσκολεύουν τη συγκέντρωση και αυξάνουν τις κακές σχέσεις με τους καθηγητές (Stanberg, et al., 1994, Turell & Armsworth, 2000). Τέλος, σχετικά με την εφηβική ηλικία, από 12-18 ετών, παρουσιάζεται ευρεία σειρά προβλημάτων όπως ψυχοσωματικά προβλήματα, διατροφικές διαταραχές, διαταραχές προσωπικότητας και συμπεριφοράς, κατάθλιψη, μειωμένες κοινωνικές επαφές, αυκαταστροφικές και αυτοκτονικές τάσεις, άγχος, αυξημένα επίπεδα Post Traumatic Stress Disorder (PTSD),κατάχρηση αλκοόλ και ναρκωτικών, μη λειτουργικές σχέσεις με το αντίθετο φύλο, σεξουαλικά προβλήματα, σχολικά ή ακαδημαικά προβλήματα,χαμηλή αυτοεκτίμηση και αυτοπεποίθηση (Paolucci, Genuis, Violato, 2001, Borstein, 2005, Whealin, 2002, Neagro, Bonnano, Noll, Putnam, Tricket, 2005, Briere and Runtz, 1990, Mcbride-Chang and Trickett 1995, Dubowitz, Black, Harrington & Verschoore, 1993, Summit, 1993, Black, Dubowitz and Harrington, 1994) και τέλος ενδεχόμενα προβλήματα σχετικα με τη ανάθρεψη παιδιών στο μέλλον (Mcbride-Chang and Trickett 1995).Επιπροσθέτως, εμφανίζονται αυξημένα συμπτώματα ενδοπροσωπικής εξάρτησης για το θύμα -όσο και για το θύτη- (Borstein, 2005), αλλά και το τριόδιο συναισθημάτων: ντροπή, θυμός και εξευτελισμός (Neagro et al., 2005, Whealin, 2002).

Τις δεκατίες των 70' και 80' υπήρξε ένα μεγάλο "κύμα" ερευνών όσον αφορά τη παιδική σεξουαλική κακοποίηση. Ερευνητές ξεκίνησαν να ασχολούνται εκτενώς με τους τύπους της κακοποίησης, όπως και τις καταστροφικές συνέπειες της, στη μετέπειτα ζωή των θυμάτων(Robinson, 2006). Οι γυναίκες αποτελούν μια ομάδα αυξημένου κινδύνου, αφού φαίνεται ότι είναι πιο πιθανόν να υποστούν μια εκ νέου κακοποίηση στο μέλλον, η οποία όμως μπορεί να μετραπεί σε άλλο είδος "μη τυχαίας κάκωσης" από την προηγούμενη (Coid, Petruckevith, Feder, Chung, Richardson and Moorey, 2001). Η επαναθυματοποίηση συνδέεται με χαμηλά κοοινωνικο-οικονομικά στρώματα, με μεσοαστικές περιοχές, ανεργία και σχέσεις με πολλούς συντρόφους (Coid et al., 2001). Όπως είναι αναμενόμενο, υπάρχει πληθώρα συμπτωμάτων στη βιβλιογραφία, που συνοδεύουν μια τέτοια εμπειρία, όπως ανεπιθύμητες εγκυμοσύνες, διαταραχές

συμπεριφοράς και κατάχρηση ναρκωτικών και αλκοόλ (Gidycz et al., 1993, Briere and Runtz, 1987, Briere & Runtz, 1990, Coid et al., 2001, Robinson, 2006). Πολλές έρευνες αποκαλύπτουν πολλά διαφορετικά είδη "ανάρμοστων" σεξουαλικών συμπεριφορών, σε σχέση πάντα με το πληθυσμό που δεν έχει υπάρξει θύμα σεξουαλικού αδικήματος, όπως πρώιμη σεξουαλική δραστηριότητα, προκλητική συμπεριφορά (Deblinger, 1989, Wyatt, 1998, Robinson, 2006, Cole, 1986, Briere and Runtz, 1990) και ενίοτε προκλητικό ντύσιμο (Finkelhor and Browne, 1985). Κάποια άλλα προβλήματα (ταυτίζονται κατά πολύ με αυτά της αρχικής κακοποίησης) είναι άγχος, μετατραυματικό στρες, αυτο-καταστροφικές συμπεριφορές και αυτοκτονικές τάσεις, διατροφικές διαταραχές (όπως ανορεξία ή βουλιμία), ενδοοπροσωπικά προβλήματα, απομόνωση, χαμηλή αυτοεκτίμηση, εξασθένιση μνήμης, αισθήματα ανικανότητας, αδυναμίας και κατωτερότητας (Finkelhor and Browne, 1985, Gidycz et al., 1993, Briere and Runtz, 1987, Briere & Runtz, 1990, Coid et al., 2001, Robinson, 2006, Stanberg, Lynn and Green, 1994, Deblinger, 1989, Wyatt, 1998).

*****6**. Η σεξουαλική κακοποίηση επηρεάζει διαφορετικά κάθε θύμα. **16**. Ο αντίκτυπος της κακοποίησης είναι μικρός για το παιδί, εκτός εάν στο γεγονός εμπεριέχεται χρήση βίας ή αποτέλεσμα μερικής σωματικής βλάβης. **24**. Η σεξουαλική κακοποίηση των ανηλίκων αποτελεί σήμερα σοβαρό πρόβλημα στη χώρα μας. **28**. Η σεξουαλική θυματοποίηση ενδέχεται να συνδεθεί με ψυχολογικές και σωματικές δυσκολίες στη μετέπειτα ζωή του παιδιού. **39**. Είναι δυνατή η τέλεση ενός σοβαρού αδικήματος, ακόμα και χωρίς τη χρήση σωματικής βίας από το θύτη.*

Οι ερωτήσεις (αρ. 9,14,21) έχουν θεματική ενότητα:

"Ανταπόκριση του ιατρικού και νομικού συστήματος".

Από τη δεκαετία των 70' μεχρι και σήμερα, έχουν γίνει πολλές έρευνες σχετικά με τους λόγους που επηρεάζουν το νομικό και ιατρικό σύστημα, σε σχέση με την αναφορά των σεξουαλικών κακοποιήσεων (Alvarez, 2004). Η αποκάλυψη της κακοποίησης είναι κοινώς αποδεκτό, ότι αποτελεί μια πολύ δύσκολη διαδικασία για τα ανήλικα θύματα (Paine and Hansen,2002, Alvarez, 2004, Goodman-Brown, Edelstein, Goodman, Jones &

Gordon, 2003, Jensen, Guilbranden, Mossige, Reichelt, Tjersland, 2005, Wells 1989, Leander, 2010).Οι λόγοι για τους οποίους δεν αποστέλλονται οι αναφορές προς περαιτέρω διερεύνηση, προέρχονται από τη πλευρά των θυμάτων, των αστυνομικών και των υπαλλήλων του ιατρικού συστήματος.

Συγκεκριμένα, τα παιδιά φοβούνται τις επιπτώσεις μιας τέτοιας αποκάλυψης στα ίδια, στην οικογένεια τους αλλά και στον δράστη (Goodman-Brown et al., 2003,Wells, 1989), επίσης τους είναι δύσκολο να μιλήσουν για την εμπειρία τους, εξαιτίας της ντροπής και άλλα πάλι θεωρούν τον εαυτό τους υπεύθυνο (Paine and Hansen, 2002), με αποτέλεσμα η αποκάλυψη να γίνεται χρόνια μετά το συμβάν (Goodman-Brown et al., 2003). Η Leander το 2010, αναφέρει ότι παιδιά που έχουν υποστεί σοβαρή κακοποίηση με χρονική διάρκεια πάνω από 6 μήνες, αρνούνται το συμβάν στη αναφορά σε σχέση με τα παιδιά που έχουν υποστέι πιο "ελαφριά" μορφή παρενόχλησης. Ενώ σε πολλές περιπτώσεις, τα παιδιά χρειάστηκαν πανω από 3 με 4 φορές επαναληψη της συνέντευξης, για να δοθούν επαρκείς πληροφορίες για το αδίκημα (Leander, 2010).

Όσον αφορά τους αστυνομικούς υπαλλήλους, το 40% έχει αποτύχει να κάνει αναφορά του αδικήματος κάποια στιγμή στη καριέρα τους (Meriwether, 1986 op. an Alvarez, 2004), εξαιτίας έλλειψης γνώσεων σχετικά με τη συνέντευξη, (Stein 1994, Plante, 1985), φόβος αρνητικών συνεπειών (Alvarez, 2004) αλλά και επειδή οι ανώτεροι τους δεν υποστηρίζουν την απόφαση τους (Venny, 2001).

Αναφορικά με τους υπαλλληλους του ιατρικού συστήματος, δεν κάνουν συχνά αναφορές εξαιτίας ελλιπών στοιχείων (λόγω περίπλοκης φύσης των στοιχεών), φόβου μήπως κατηγορήσουν καποιον αθώο (Jakson &Nuttall, 1993, Kalichman, Craig and Follingstad, 1988), είτε επειδή θελουν να γίνει πρώτα προφορική καταγγελία από το θύμα (Kalichman et al., 1988).

Για τους παραπάνω λόγους, η πραγματική συχνότητα της σεξουαλικής κακοποίησης είναι πολύ υψηλότερη από ότι απεικονίζουν τα στατιστικά στοιχεία (Finkelhor, 1994,) αφού οι περισσότερες υποθέσεις δεν καταγγέλονται (Hanson, Resnick, Saunders, Kilpatrick, & Best, 1999). Επίσης, μόνο ένα μέρος των δραστών σεξουαλικής

παρενόχλησης συλλαμβάνεται και καταδικάζεται για τα εγκλήματά τους (Center For Sex Offender Management, 2000, Hansen and Frazier, 1996).

Τέλος, η ερώτηση (αρ. 40) είναι μια υποκειμενική ερώτηση, η οποία αναφέρεται στην αξιολόγηση του εύρους γνώσεων των συμμετεχόντων

***9*. Οι περισσότερες υποθέσεις σεξουαλικής κακοποίησης καταγγέλλονται, εξετάζονται και διερευνούνται.**14**. Οι θύτες σεξουαλικών κακοποιήσεων διώκονται, δικάζονται και καταδικάζονται. **21**. Μεγάλο μέρος των υποθέσεων έχει εκδικαστεί.*

***40**. Θεωρώ πως είμαι καλά ενημερωμένος γύρω από το φαινόμενο της παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης*

3. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

3.1 Ερευνητικές υποθέσεις

Για να ξεκινήσουμε τη διαδικασία της στατιστικής ανάλυσης, θα πρέπει πρώτα να θέσουμε κάποιες υποθέσεις. Συγκεκρίμενα, αν η ύπαρξη παιδιών, η ηλικία και η εκπαιδευση των αστυνομικών (ανεξάρτητη μεταβλητή) επιδρούν στις απόψεις, στάσεις και αντιλήψεις τους (εξαρτημένη μεταβλητή) τότε έχουμε την εναλλακτική υπόθεση. Αντιθέτως, έχουμε μηδενική υπόθεση σε περίπτωση όπου η προαναφερθείσα αναξάρτητη μεταβλητή δεν επιδρά στις απόψεις των αστυνομκών. Συμπληρωματικά να αναφερθεί, ότι η άναλυση των στοιχείων του ερωτηματολογίου έγινε με τη χρήση του *στατιστικού πακέτου-SPSS 17* (Statistical Package for the Social Sciences).

3.2 Αποτελέσματα

Στο παρόν κείμενο αναφέρουμε τις μεθόδους που χρησιμοποίηθηκαν για τη στατιστική ανάλυση των ερωτήσεων, τους λόγους για τους οποίους τις επιλέξαμε αλλά και τα αποτελέσματα της έρευνας.

Η *αξιοπιστία άλφα* (alpha reliability) αξιολογεί την εσωτερική συνοχή των ερωτήσεων, δηλαδή κατά πόσο τα στοιχεία έχουν την τάση να μετρούν σε μεγάλο βαθμό το ίδιο πράγμα (Howitt and Cramer, 2007). Εξετάσαμε λοιπόν τους δείκτες άλφα, των θεματικών ομάδων που αναλύθηκαν στη θεματολογία ερωτήσεων εργαλείου (2.2.1). Συγκεκριμένα :

- Για την ομάδα που αναφέρεται στις "απόψεις των αστυνομικών σχετικά με την αξιοπιστία του θύματος, και τις τυπικές αντιδράσεις", ο δείκτης α= 0.635. Αυτό μας δείχνει ότι η κλίμακα διαθέτει μέτρια αξιοπιστία.

- Σχετικά με "τα τυπικά χαρακτηριστικά των παραβατών", η αξιοπιστία άλφα των στοιχείων της κλίμακας είναι 0.177, που σημαίνει ότι η κλίμακα δεν διαθέτει καλή αξιοπιστία. Ακριβώς λοιπόν επειδή η ομάδα δεν έχει καλό βαθμό εσωτερικής συνοχής αποφασίσαμε να μην την εντάξουμε στην περιατέρω ανάλυση.

- Ο δείκτης α= 0.548, ανταποκρίνεται στα "τυπικά χαρακτηριστικά του αδικήματος", πράγμα το οποίο μας δείχνει μέτρια αξιοπίστία.

- Όσον αφορά τις απόψεις σχετικά, με την "ευθύνη στις υποθέσεις παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης", ο δείκτης α= 0.455. Μια τιμή ίση ή μεγαλύτερη του 0.45 θεωρείται ικανοποιητική.

- Ο δείκτης α των στοιχείων της ομάδας "τυπικά χαρακτηριστικά θύματος" ισούται με .0677, άρα η αξιοπιστία είναι καλή.

- Η αξιοπιστία της ομάδας "βαθμός, έκταση και συνέπειες του αδικήματος" είναι χαμηλή, όπου α=0.15. Γαι τους ίδιους λόγους με την ομάδα "τυπικά

χαρακτηριστικά των παραβατών", η κλίμακα δεν θα προσαχθεί στη περαιτέρω στατιστική ανάλυση.

- Τέλος, η ομάδα "χαρακτηριστική ανταπόκριση νομικού και ιατρικού συστήματος" έχει αξιοπιστία α=0.69, τιμή η οποία δηλώνει ικανοποιητική αξιοπιστία.

Εφόσον εξετάστηκαν οι δείκτες αξιοπιστίας, αυτό που ακολουθήθηκε ήταν η *κατηγοριοποίηση των ερωτήσεων* σε 6 εξαρτημένες μεταβλητές (μια εξαρτημένη μεταβλητή για κάθε ομάδα πλήν των δυο ομάδων που αποκλείστηκαν εξ' αρχής).

Στη συνέχεια, για να ανακαλύψουμε πόσο επιδρά η ύπαρξη τέκνων ή όχι των αστυνομικών στις απόψεις τους, δηλαδή σε κάθε μια θεματική ενοτήτα χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος του *μη συχετιζόμενου ελέγχου t*, για να ελεγχθεί αν οι μέσοι όροι των δυο σύνολων τιμών διαφέρουν σημαντικά ο ένας με τον άλλο (Howitt and Cramer, 2007). Με βάση τα αποτελέσματα, βρίσκουμε αν υπάρχει στατιστική σημαντικότητα μεταξύ των μεταβλήτων όταν $p<0.05$ (Sig). Όταν υπάρχει στατιστική σημαντικότητα δεχόμαστε την εναλλακτική υπόθεση, ενώ όταν δεν υπάρχει δεχόμαστε την μηδενική υπόθεση.

Συγκεκριμένα, για την συσχέτικη ύπαρξης παιδιών με την "απόψεις των αστυνομικών σχετικά με την αξιοπιστία του θύματος, και τις τυπικές αντιδράσεις" $t(108)= 0.34$ όπου το $p=.0857$, άρα δεχόμαστε την μηδενική υπόθεση αφού δεν υπάρχει στατιστική σημαντικότητα(ΠίνακαςΑ1). Στη συνέχεια για την ομάδα "Χαρακτηριστικά του αδικήματος" $t(108)= 0.355$ όπου το $p=.0143$, οπότε δεχόμαστε τη μηδενική υπόθεση (ΠίνακαςΑ2). Για την ομάδα "ευθύνη στις υποθέσεις παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης" $t(108)= -0.41$ όπου το $p=.0903$, δηλαδή υπάρχει μη στατιστικη σημαντικότητα(ΠίνακαςΑ3). Επίσης, για την ομάδα "χαρακτηριστικά θύματος" $t(108)= -0.227$ όπου το $p=.058$, δηλαδη δεν υπάρχει επίδραση δεχούμενοι τη μηδενική υπόθεση(ΠίνακαςΑ4). Το $t(108)= 0.149$ όπου το $p=.715$ ανταποκρίνεται στην ομάδα "νομική και ιατρική ανταπόκριση" και δεν υπάρχει σημαντικότητα(ΠίνακαςΑ5). Τέλος, για το "εύρος γνώσεων" το $t(108)= -0.864$ όπου το $p=.0743$ και τα αποτελέσμα συγκλίνουν με όλα τα παραπάνω, δηλαδή δεν υπάρχει σημαντικότητα(ΠίνακαςΑ6).

Εν κατακλείδι, καμία ομάδα δεν έχει στατιστική σημαντικότητα όπως είδαμε από τα παραπάνω αποτελέσματα, τα οποία ταυτοποιούνται στους παρακάτω πίνακες, άρα ***η ύπαρξη παιδιών ή μη δεν επηρεάζει τις απόψεις των αστυνομικών σχετικά με την παιδική κακοποίηση.***

Independent Samples Test **Πίνακας Α1**

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
									95% Confidence Interval of the Difference	
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	Lower	Upper
credibility	Equal variances assumed	.033	.857	.034	108	.973	.04406	1.29951	-2.53180	2.61991
	Equal variances not assumed			.034	74.110	.973	.04406	1.28857	-2.52342	2.61153

Independent Samples Test **Πίνακας Α2**

	Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
								95% Confidence Interval of the Difference	
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	Lower	Upper

offence	Equal variances assumed	.257	**.614**	-.355	108	.724	-.46946	1.32381	-3.09347	2.15456
	Equal variances not assumed			-.352	71.204	.726	-.46946	1.33229	-3.12583	2.18692

Independent Samples Test **Πίνακας Α3**

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
									95% Confidence Interval of the Difference	
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	Lower	Upper
respons ibility	Equal variances assumed	.015	**.903**	-.041	108	.967	-.01370	.33465	-.67703	.64964
	Equal variances not assumed			-.039	64.250	.969	-.01370	.35020	-.71326	.68586

Independent Samples Test **Πίνακας Α4**

	Levene's Test for Equality of Variances	t-test for Equality of Means	
			95% Confidence Interval of the Difference

		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	Lower	Upper
victim	Equal variances assumed	3.663	**.058**	-.227	108	.821	-.25250	1.11330	-2.45925	1.95425
	Equal variances not assumed			-.251	94.756	.802	-.25250	1.00465	-2.24706	1.74206

Independent Samples Test **Πίνακας Α5**

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
									95% Confidence Interval of the Difference	
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	Lower	Upper
response	Equal variances assumed	.134	**.715**	.149	108	.882	.09848	.66270	-1.21510	1.41207
	Equal variances not assumed			.148	72.255	.882	.09848	.66332	-1.22374	1.42070

Independent Samples Test **Πίνακας Α6**

	Levene's Test for Equality of Variances	t-test for Equality of Means

									95% Confidence Interval of the Difference	
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	Lower	Upper
Knowledge evaluation	Equal variances assumed	.108	**.743**	-.864	108	.389	-.21437	.24797	-.70588	.27715
	Equal variances not assumed			-.889	78.091	.377	-.21437	.24118	-.69452	.26579

Επιπλέον, εξετάστηκε αν υπάρχει επίδραση της εκπαίδευσης των αστυνομικών στις απόψεις τους. Για να πραγματοποιηθεί αυτή η ανάλυση, έγινε χρήση της *μη συσχετισμένης ανάλυσης ή One-way Anova,* για να δούμε αν υπάρχει μεγάλη διαφορά στις τιμές μέσων όρων των ομάδων (Howitt and Cramer, 2007). Η ομάδα της εκπαιδευσης ως ανεξάρτητη μεταβλητή εμπεριέχει τους απόφοιτους λυκείου, ανώτερης σχολής, ανώτατης σχολής. Η ομάδα των κατόχων μεταπτυχιακού αναγκαστηκαν να αποκλειστούν απο την στατιστική ανάλυση, διότι το ποσοστό ήταν πολύ μικρό σε σχέση με τις υπόλοιπες ομάδες και επηρέαζαν τα στατιστικά αποτελέσματα. Η στατιστική σημαντικότητα σε αυτή τη πείπτωση ελέγχεται πάλι αν το $p<0.05$. Όταν υπάρχει στατιστική σημαντικότητα επαληθεύεται η εναλλακτική υπόθεση, ενώ όταν δεν υπάρχει δεχόμαστε την μηδενική υπόθεση.

Συγκεκριμένα, για την επίδραση της εκπαίδευσης με την "απόψεις των αστυνομικών σχετικά με την αξιοπιστία του θύματος, και τις τυπικές αντιδράσεις" $F(2,105)= 0.564$ όπου το $p=.0571$, άρα δεχόμαστε την μηδενική υπόθεση αφού δεν υπάρχει στατιστική σημαντικότητα(Πίνακας Β1). Στη συνέχεια για την ομάδα "Χαρακτηριστικά του αδικήματος" $F(2,105)= 1.867$ όπου το $p=.0160$, οπότε δεχόμαστε τη μηδενική υπόθεση (Πίνακας Β2). Για την ομάδα "ευθύνη στις υποθέσεις παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης" $F(2,105)= 2.376$ όπου το $p=.098$, δηλαδη υπάρχει μη στατιστικη σημαντικότητα(Πίνακας Β3). Επίσης, για την ομάδα "χαρακτηριστική θύματος" $F(2,105)= 1.624$ όπου το $p=0.202$, δηλαδη δεν υπάρχει επίδραση δεχούμενοι τη

μηδενική υπόθεση(Πίνακας Β4). Το F(2,105)= 0.33 όπου το p=.967 ανταποκρίνεται στην ομάδα "νομική και ιατρική ανταπόκριση" και δεν υπάρχει σημαντικότητα(Γράφημα Β5). Τέλος, για το "εύρος γνώσεων" F(2,105)= 0.975 όπου το p=.381 και τα αποτελέσμα συγκλίνουν με όλα τα παραπάνω, δηλαδή δεν υπάρχει σημαντικότητα(Πίνακας Β6).

Από τα παράπανω μπορούμε να διακρίνουμε, ότι ***η εκπαιδευση, σε ένα γενικότερο πλαίσιο, δεν επηρεάζει τις απόψεις, τις στάσεις και τς αντιλήψεις των αστυνομικών*** σχετικά με υποθέσεις σεξουαλικής κακοποίησης, στις οποίες εμπλέκονται εμπλέκονται ανήλικα άτομα

ANOVA **Πίνακας Β1**

credibility

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	46.533	2	23.267	.564	.571
Within Groups	4330.902	105	41.247		
Total	4377.435	107			

ANOVA **Πίνακας Β2**

offence

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	158.053	2	79.026	1.867	.160
Within Groups	4444.022	105	42.324		
Total	4602.074	107			

ANOVA **Πίνακας Β3**

responsibility

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	12.775	2	6.387	2.376	.098
Within Groups	282.216	105	2.688		
Total	294.991	107			

ANOVA **Πίνακας Β4**

victim

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	97.328	2	48.664	1.624	.202
Within Groups	3146.996	105	29.971		
Total	3244.324	107			

(Γράφημα Β5)

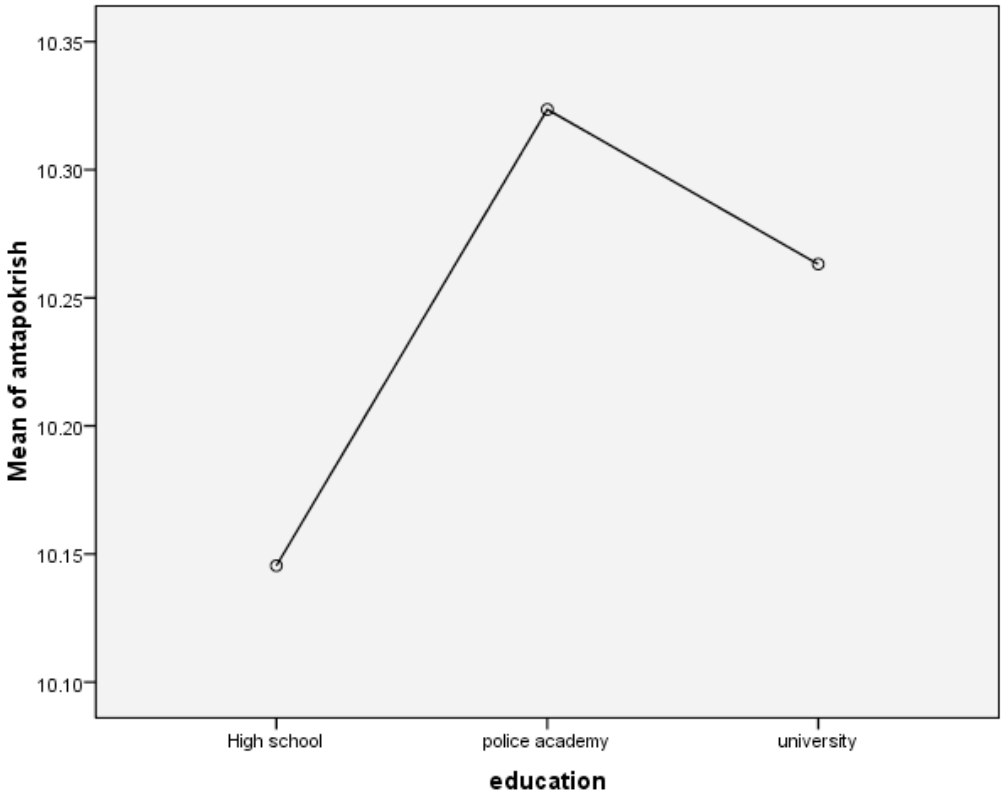

ANOVA **Πίνακας Β6**

Knowledge evaluation

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	2.909	2	1.454	.975	**.381**
Within Groups	156.610	105	1.492		
Total	159.519	107			

Επιπλέον, εξετάστηκε η επιρροή μιας ακόμα ανεξάρτητης μεταβλητής, της ηλικίας των οργάνων της τάξης, αναφορικά με τις απόψεις τους. Σε αυτή τη περίπτωση χρησιμοποιήθηκε η *συσχέτιση Pearson r.* Ο συντελεστής συσχέτισης ή *correlation coefficient* είναι ένα αριθμητικό μέτρο μεταξύ δυο συνόλων τιμών και κυμαίνεται σε μήκος +1.00 μέχρι -1.00, περνώντας και από το μηδέν, το οποίο δεν υποδηλώνει καμία συσχέτιση. Όταν ο συντελεστής συσχέτισης είναι κοντά στο 1.00, υποδηλώνεται ότι υπάρχει τέλεια συσχέτιση μεταξύ των μεταβλητών (ηλικία και απόψεις), ενώ όταν ο συντελεστής είναι κοντά στο -0.1 σημαίνει ότι υπάρχει αρνητική συσχέτιση(Howitt and Cramer, 2007).

Επ' ακριβώς, η ηλικία με την "απόψεις των αστυνομικών σχετικά με την αξιοπιστία του θύματος, και τις τυπικές αντιδράσεις" έχει απειροελάχιστη (negligible correlation) και αρνητική συσχέτιση, r = -0.171 (Πίνακας Γ1). Αυτό υποδηλώνει το εξής, όσο μεγαλώνει η ηλικία του ατόμου, τόσο τείνει να συμφωνεί με κάποιες θέσεις σχετικά με την "αξιοπιστία του θύματος" (στη προκειμένη περίπτωση). Οσον αφορά την ηλικία και το "χαρακτηριστικά του αδικήματος" υπάρχει πάλι αρνητική και πολύ μικρή συσχέτιση r=-0.101, άρα δεν υπάρχει επιδράση της ηλικίας και όσο μεγαλύτερη ηλικία έχει ο αστυνομικός υπάλληλος, τόσο συμφωνεί με τις απόψεις σχετικά με αυτή τη θεματική ενότητα (Πίνακας Γ2). Στη συνέχεια υπάρχει κάποια στατιστική σημαντικότητα σε επίπεδο 0.05, μεταξύ της ηλικίας και της "ευθύνη στις υποθέσεις παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης" με το r= 0.233(Πίνακας Γ3). Αντιθέτως, η ηλικία φαίνεται να έχει απειροελάχιστη επίδραση στις απόψεις των αστυνομικών, σχετικά με την "χαρακτηριστικα του θύματος", αφού το r= - 0.180 (Πίνακας Γ4). Το ίδιο συμβαίνει και με τις απόψεις σχετικά με την "νομική και ιατρική ανταπόκριση" αλλά και το "εύρος γνώσεων", με το r = -0.38 (Πίνακας Γ5) και αντίστοιχα r = -0.43 (Πίνακας Γ6). Στις παραπάνω περιπτώσεις παρατηρούμε ότι ***υπάρχει πάρα πολύ μικρη συσχέτιση της ηλικίας στο σύνολο των απόψεων***, με μια μικρή στατιστική σημαντικότητα, η οποία όμως δεν αλλάζει το γενική επίδραση των υπολοίπων. Επίσης, εντοπίσαμε σε κάποιες τιμές αρνητική συσχέτιση, γεγονός που υποδηλώνει ότι *όσο αυξάνεται η ηλικία ενός ατόμου, τόσο τείνει να συμφωνεί με κάποιες θέσεις- απόψεις.*

Correlations **Πίνακας Γ1**

		credibility	age
credibility	Pearson Correlation	1	**-.171**
	Sig. (2-tailed)		.073
	N	110	110
age	Pearson Correlation	-.171	1
	Sig. (2-tailed)	.073	
	N	110	111

Correlations **Πίνακας Γ2**

		age	offence
age	Pearson Correlation	1	**-.101**
	Sig. (2-tailed)		.296
	N	111	110
offence	Pearson Correlation	-.101	1
	Sig. (2-tailed)	.296	
	N	110	110

Correlations **Πίνακας Γ3**

		age	responsibility
age	Pearson Correlation	1	.233*
	Sig. (2-tailed)		.014
	N	111	110
responsibility	Pearson Correlation	.233*	1
	Sig. (2-tailed)	.014	
	N	110	110

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Correlations **Πίνακας Γ4**

		age	victim
age	Pearson Correlation	1	-.180
	Sig. (2-tailed)		.060
	N	111	110
victim	Pearson Correlation	-.180	1
	Sig. (2-tailed)	.060	
	N	110	110

Correlations **Πινακας Γ5**

		age	response
age	Pearson Correlation	1	-.038

	Sig. (2-tailed)		.694
	N	111	110
response	Pearson Correlation	-.038	1
	Sig. (2-tailed)	.694	
	N	110	110

Correlations **Πίνακας Γ6**

		age	Knowledge evaluation
age	Pearson Correlation	1	**-.043**
	Sig. (2-tailed)		.657
	N	111	110
Knowledge evaluation	Pearson Correlation	-.043	1
	Sig. (2-tailed)	.657	
	N	110	110

4. ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Όπως είδαμε σύμφωνα με τη στατιστική ανάλυση, οι ανεξάρτητες μεταβλητές που απασχολούν τη παρούσα έρευνα, φαίνεται να μην έχουν κάποια επίδραση στην εξαρτημένη μεταβλητή. Με άλλα λόγια, ***το μορφωτικό επίπεδο των οργάνων τάξης του ελληνικού κρατικού μηχανισμού, όπως επίσης η ηλικία τους και η ύπαρξη παιδιών δεν επηρεάζουν τις στάσεις και τις απόψεις τους σχετικά με το θέμα της παιδικής***

σεξουαλικής κακοποίησης. Συγκεκριμένα, παρ' όλο που η ηλικία εμφάνιζε πολύ μικρή επίδραση, σε καποιες ομάδες είχε και αρνητική συσχέτιση. Αυτό σημαίνει ότι όσο μεγάλωνε η ηλικία των αστυνομικών υπάλληλων, τόσο τείνανε να συμφωνούν με απόψεις σχετικά με το μέγεθος αξιοπιστίας των θυμάτων όσο και με τις στάση τους απένταντι στην ειδεχθή πράξη. Επίσης, το ίδιο φαινόμενο εμφανίστηκε και με τις απόψεις τους σχετικά με το κλασσικά χαρακτηριστικα ενός αδικήματος, αλλά και με τα κύρια χαρακτηριστικά που αντιπροσωπεύουν το πρόσωπο του θύματος. Επιπροσθέτως, σχετικά με την ανταπόκριση του ιατρικού και νομικού μηχανισμού αλλά και με το εύρος γνώσεων τους, η ωριμότητα των χρόνων φαίνεται επίσης να έπαιξε ρόλο. Παρ' όλα αυτά εντοπίζουμε επίδραση (μίκρη όμως) της ηλικίας στις απόψεις, σχετικά με την υπευθυνότητα του αδικήματος. Σχετικά με την ύπαρξη παιδιών, οι απόψεις που έδειξαν τη μεγαλύτερη μη στατική σημαντικότητα, δηλαδή την μικρότερη επιρροή, ήταν η υπευθυνότητα γύρω από τη παρενόχληση και η μικρότερη η νομική και ιατρική αναταπόκριση. Εν κατακλείδι, ούτε η εκπαίδευση είχε καμία επιρροή, όπως έχει πολλάκις προαναφερθεί, όμως εμφανίζονται διαφορές μεταξύ των υπαλλήλων ανάλογα με την εκπαίδευσή τους, ως προς τις απάντησεις που θα δώσουν.

Εν κατακλείδι, είναι σημαντικό να αναφέρουμε τις σημειώσεις-θέσεις που κάνανε γραπτώς (12 σημειώσεις) οι αστυνομικοί, στο 3^{ο} μέρος του ερωτηματολόγιο. Η ηλικία των ατόμων, που έθεσαν τις απόψεις τους, κυμαίνονταν από τα 26 εώς τα 46 έτη, ενώ σχεδόν οι μισοί είχαν παιδιά, τέλος πλειοψηφία των αστυνομικών είχε ως μορφωτικό επίπεδο τη βασική εκπαίδευση (απόφοιτοι λυκείου). Από αυτές τις σημειώσεις προκύπτει σε ένα ευρύτερο πλαίσιο, ότι οι αστυνομικοί υπάλληλοι θεωρούν τα παιδιά αξιόπιστους μάρτυρες, ενώ πιστεύουν ότι το αδίκημα (με χρήση βίας η μη) επιφέρει πολλές αρνητικές επιπτώσεις στην ανήλικη και ενήλικη ζωή του ατόμου. Επιπροσθέτως, κάποιοι θέτουν ως ζήτημα των ελλιπών καταγγελιών το ντροπή, το φόβος της αποκάλυψης και το φόβος δετερογενούς θυματοποίησης. Τα άτομα μικρότερης ηλικίας (από 26-33 ετών) είναι περισσότερο ευαισθητοποιημένα στις συνέπειες και τα συναισθήματα του θύματος, ενώ οι μεγαλύτεροι ενδιαφέρονται κυρίως για τις καταγγελίες και την απονομή δικαιοσύνης. Συμπληρωματικά να αναφέρουμε ότι 2 από αυτούς, ηλικίας 40 και 46, πιστεύουν ότι η θανατική ποινη θα έπρεπε να επιστρέψει!

5. ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ

Στις περισσότερες έρευνες που έχουν διεξαχθεί ανά το κοσμό, υπάρχουν κάποιες καταστάσεις, οι οποίες "μειώνουν" ένα όσο το δυνατόν καλύτερο αποτέλεσμα. Περιορισμοί εμφανίζονται και σε αυτή την έρευνα, ασχέτως της προθυμίας των ερευνητών για ένα ιδαίτερα αξιόλογο αποτέλεσμα. Όπως έχει προαναφερθεί, η έρευνα πραγματοποιήθηκε μόνο στις μεγαλες πολείς της Κρήτης, με αποτέλεσμα να περιορίζεται το εύρος γνώσεων μας, όσον αφορά τις απόψεις του δείγματος περισσότερων περιοχών της Ελλάδος. Επίσης, θα έπρεπε να υπάρχει καλύτερη-ισότερη κατανομή του δείγματος σχετικά με το φύλο και την εκπαίδευση των αστυνομικών. Αυτό βέβαια είναι εξαρχής δύσκολο καθώς οι περισσότεροι αστυνόμικοί είναι άντρες και έχουν ως μόρφωση τη βασική εκπαίδευση ή έχουν αποφοιτήσει από κάποια σχολή αστυφυλάκων. Επιπλέον, η σεξουαλική κακοποίηση ορίζεται με διαφορετικό τρόπο σε κάθε νομικό σύστημα διαφορετικών χωρών, έτσι για παράδειγμα δεν υπάρχει ένα συγκεκριμένο όριο ηλικίας για το θύμα. Σχετικά με τη ηλικία λοιπόν, καποιοι ορίζουν το όριο ηλικίας τα 18 χρόνια, ενώ καποιοι άλλοι οριοθετούν άλλη ηλικία. Στη παρούσα έρευνα δεν χρησιμοποιήθηκε κάποιο όριο ηλικίας, με αποτέλεσμα αυτή τη μεταβλητότητα να διαφοροποιεί τις απαντήσεις των αστυνομικών με βάση την ήδη υπάρχουσα γνώση τους στο συγκεκριμένο αντικείμενο. Ένα ακόμα από τα σημεία που δυσκόλεψαν εξαρχής την έρευνα είναι, ότι δεν έγινε "επιβεβαιωτική ανάλυση παραγόντων στις ερωτήσεις" (εφόσον προέρχονται από πηγή του εξωτερικού), έτσι ώστε να προσαρμοστεί το εργαλείο στα ελληνικά δεδομένα, για ένα καλύτερο αποτέλεσμα.

Εν κατακλείδι, δεν θα έπρεπε να γίνει σύγκριση των αστυνομικών της Ελλάδος με αυτούς του εξωτερικού, διότι οι γνώσεις των Ελλήνων αστυνομικών είναι περιορισμένες σχετικά με το τρόπο και τις τεχνικές αντιμετώπισης ενός ανήλικου θύματος ως μάρτυρα ή μή.

6. ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Το παρόν αντικείμενο της έρευνας θα ήταν πολύ πρόσφορο να επαναληφθεί στο μελλον, καθώς αποτελεί ένα τομέα μεγάλου ενδιαφέροντος. Η μελλοντική έρευνα θα μας βοηθούσε να εξερευνήσουμε καλύτερα τις πτυχές των γνώσεων και των απόψεων, αναφορικά με τη παιδική σεξουαλική μη τυχαία κάκωση, για να μπορούμε να είμαστε όσο το δυνατόν πιο προετοιμασμένοι για ένα τέτοιο φαινόμενο. Οι περισσότερες έρευνες ασχολούνται γενικά με τις απόψεις των ατόμων που απαρτίζουν το νομικό, ιτρικό και εκπαιδευτικό σύστημα, χωρίς όμως να έχουν εξεταστεί εκτενώς τα δημογραφικά στοιχεία των ατόμων αυτών σε σχέση με τις αντιλήψες τους. Η μέχρι σήμερα επιστημονική διερεύνηση του φαινομένου έχει παραλείψει να μελετήσει την επίδραση των άλλων παραγόντων, όπως η αστικοποίηση της κοινωνίας και οι αναθεωρήσεις των ποινικών νόμων, ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου. Επίσης, οι δυνατότητες που παρουσιάζονται στο θύμα για έξω-ποινικό συμβιβασμό με τον δράστη, ο ορθολογιστικός υπολογισμός των ωφελειών και των ζημιών, όπως η διαφορά που υπάρχει ανάμεσα στο νομικό και στον κοινωνικό ορισμό του εγκλήματος του βιασμού, δεν απασχόλησαν την μέχρι σήμερα διερεύνηση (Τσιγκρής, 2002).

Τις τελευταίες δεκαετίες, τα ανθρώπινα δικαιώματα και κυρίως ενός ανηλίκου έχουν απασχολήσει το νομικό οπλοστάσιο διαφόρων χωρών αλλά και πολλών κυβερνητικών ή μη οργανώσεων, όπως είναι η Διεθνής Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού, το 1992. Ειναι λοιπόν υποχρέωση μας να δίνουμε προτεραιότητα στο καθημερινό σεβασμό των αναγκών, της προσωπικότητας και απόψεων των παιδιών. Όλα τα παραπάνω συγκλίνουν στο γεγονός ότι η καλύτερη γνώση, για τις απόψεις των ατόμων που συναναστρέφονται με τα παιδιά-θύματα, είναι η πιο πλούσια.

7. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Adler N.A. and Schutz J. (1995). Sibling incest offenders. *Child abuse and Neglect, vol.19*, pp. 811-819.
- Alvarez K.M., Kennyb M.C., Donohuea B., Carpinc K.M., (2004). Why are professionals failing to initiate mandated reports of child maltreatment, and are there any empirically based training programs to assist professionals in the reporting process? *Aggression and Violent Behavior,* vol. 9, pp.563–578.
- Back S. & Lips H.M., (1998). Child sexual abuse: Victim age, victim gender, and observer gender as factors contributing to attributions of responsibility.*Child Abuse & Neglect*, Vol. 22, pp. 1239–1252.
- Bass S., Clark J.J., Sprang G., (2005). Factors that contribute to child maltreatment severity: a multi-method and multidimensional investigation. *Child Abuse & Neglect* vol. 29, pp. 335–350.
- Becker J.V., Kaplan M.S., Cunningham-Rathner J. and Kavoussi R. (1986). Characteristics of adolescent incest sexual perpetrators: Preliminary findings. *Journal of Family Violence*, Vol. 1, pp. 85-97.
- Becker J. and Murphy W., (1998). What we know and don't know about assessing and treating sex offenders. *Psychology, Public Policy and Law,* vol.4 p.116-137.
- Black M., Dubowitz H., and Harrington D., (1994). SEXUAL ABUSE: developmental differences in children's behavior and self-perception. *Chiid Abuse & Neglecl,* vol. 18. pp. 85-95.

- Bornstein R. F. (2005). Interpersonal Dependency in Child Abuse Perpetrators and Victims: A Meta-Analytic Review**.** *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment,* Vol. 27, pp. 67-76.
- Brandl **S.** and Horvath F., (1991). Crime- victim Investigative Performance evaluation. *Journal of Criminal Justice,* Vol. 19, pp. 109-121
- Briere J., Runtz M., (1987). Post sexual abuse trauma: data and implications for clinical practice. *Interpersonal Violence* vol.2, pp.367–79.
- Briere J., Runtz M., (1990). Differential adult symptomatology associated with three types of child Abuse stories. *Child Abuse and Neglect*, vol. 14, pp. 357-364.
- Broussard S.D. & Wagner W. G., (1988). |Child sexual abuse: who is the blame? *Child Abuse and Neglect*, vol. 12, pp.563.569.
- Bruck M. & Ceci S. J. (1999). The suggestibility of children's memory. *Annual Review of Psychology*, vol.50, pp. 419-439.
- Bruck M. & Ceci S. J. (1994). How reliable are children's statements?...It depends. *Family relations*, vol.43, pp. 255-257.
- Ceci S. J. & Bruyn E. D., (1993). Child witnesses in court: a growing dilemma. *Children Today,* vol. 22, pp. 5–9.
- **C**enter for **S**ex **O**ffender **M**anagement, 2000. Myths and facts about sex offenders.
- Chance, T., & Scannapieco, M. (2002). Ecological correlates of child maltreatment: Similarities and differences between child fatality and nonfatality cases. *Child and Adolescent Social Work Journal*, vol. 19, pp. 139–161.
- Cohen J. L., Nikiforov K., Gans S., Poznansky O., McGeoch P., Weaver C., Enid King G., Cullen K. and Galynker I., (2002). Heterosexual male perpetators of childhood sexual abuse: A preliminary neuropsychiatric model. *Psychiatric Quarterly*, vol.73, pp. 313-336.
- Cole C. (1986). *Differential long-term effects of child sexual und physical abuse.*

Paper presented at the 4th National Conference on Sexual Victimization of Children, New Orleans.

- Davies J. and Walker C. A., (2010). A Critical review of the psychometric evidence base of the child abuse potential inventory. *Journal of family Violence*, vol.25, pp. 215-227.
- Deblinger E., McLeer S. V., Atkins M. S., Ralphe D., Foa E., (1989). Post-traumatic stress in sexually abused, physically abused, and non-abused children. *Child Abuse Neglect,* vol.13, pp.403–408.
- Denov S. M., (2003). The myth of innocence: Sexual scripts and the recognition of child sexual abuse by female prepetrators. *The Journal of Sexual Research*, vol.40, pp.303-314.
- Dube M. D. and Hebert M. A., (1988). Sexual abuse of children under 12 years of age: A review of 511 cases. *Child Abuse and Neglect* vol. 12, pp. 321-330.
- Dubowitz H., Black M., Harrington D., and Verschoore A., (1993). A follow-up study of behavior problems associated with child sexual abuse. *Chiid Abuse & Neglect,* Vol. 17, pp. 743-754.
- Eisen M. L., Qin J., Goodman G. S., Davis S. L., (2002). Memory and suggestibility in maltreated children: Age, stress arousal, dissociation, and psychopathology. *Journal of Experimental Child Psychology*, vol. 82, pp. 167-212.
- Feiring C., Taska L., Lewis M., (1999). Age and gender differences in children's and Adolescent's adaption to sexual abuse. *Child Abuse & Neglect*, Vol. 23, p. 115–128.
- Finkelhor D., (1980). Risk factors in the sexual victimization of children. *Child Abuse and Neglect,* Vol.4, pp. 265-273
- Finkelhor D. and Baron L. (1986). Risk factors for child sexual abuse. *Journal of Interpersonal Violence*, vol. 1, pp. 43-71.
- Finkelhor D. & Russell D. (1984). Women as perpetrators. In D. Finkelhor (Ed.),

Child sexual abuse: New theory and research (pp. 171-185). New York: The Free Press.

- Finkelhor D., (1979). Sexually victimized children. New York, Free Press
- Finkelhor D., (1980). Risk factors in the sexual victimization of children. *Child Abuse and Neglect*, vol.4, pp.265-273.
- Finkelhor D. (1994). The international epidemiology of child sexual abuse. *Child Abuse & Neglect*, 18(5), 409-417.
- Finkelhor D. & Browne A. (1985). The traumatic impact of child sexual abuse: A conceptualization. *American Journal of Orthopsychiatrics,* vol.55, p. 530-541.
- Fisher B. S., Daigle L. E., Cullen F. T. and Turner M. G., (2003). Reporting sexual victimization to the police and others: Results from a national-level study of college women. *Criminal Justice and Behavior,* vol. 30, pp. 6-38.
- Flavell G.H, Green F.L, Flavell E. L., (1986). Development of Knowledge about the Appearance-Reality Distinction. *Monographs of the Society for Research in Child Development,* Vol. 51, No. 1, pp. 1-87.
- Frazier A. & Haney B., (1996). Sexual assault cases in the legal system: Police, prosecutor and victim perspectives. *Law and Human Behavior*, vol.20
- Garbarino J., (1976). A Preliminary Study of Some Ecological Correlates of Child Abuse: The Impact of Socioeconomic Stress on Mothers. *Child Development,* vol. 47, pp. 178-185
- Garbarino J. and Kostelny K., (1992). Child maltreatment as a community problem. *Child Abuse and Neglect*, vol.16, pp.455-464.
- Gidycz C.A., Coble C.N., Latham L., Layman M.J., (1993). Sexual assault experience in adulthood and prior victimization experiences: A prospective analysis. *Psychology of Women,* vol.17, pp.151–68.
- Goodman-Brown, T.B., Edelstein, R. S., Goodman, G. S., Jones, D. P., & Gordon D., (2003). Why children tell: A model of children's disclosure of sexual abuse. *Child Abuse & Neglect*, vol. 27, pp. 525–540.

- Goodman G. S., Golding J. M. & Haith M. M. (1984). Jurors' reactions to child witnesses. *Journal of Social Issues*, vol.40, pp.139-156.
- Greenfeld L., (1997). Sex Offenses and Offenders: An Analysis of Data on Rape and Sexual Assault. *U.S. Department of Justice, Bureau of Justice Statistics*.
- Hanson, R., Gizzarelli, R., & Scott, H. (1994). The attitudes of incest offenders: Sexual entitlement and acceptance of sex with children. Criminal Justice and Behavior, vol. 21, pp. 187–202.
- Howitt D. & Cramer D., (2007). *Στατιστική με το SPSS 13*. Εκδόσεις Κλειδάρθμος, Αθήνα.
- Jackson H. & Nuttall R., (1993). Clinician responses to sexual abuse allegations. *Child Abuse and Neglect,* vol. 17, pp. 127-143
- Jensen T.K., Guilbranden W., Mossige S., Reichelt S., Tjersland O.P,(2005). Reporting possible sexual abuse: A qualitative study on children's perspectives and the context for disclosure. *Child Abuse & Neglect* vol. 29, pp. 1395–1413
- Kalichman S.C., Craig M.E., Follingstad D.R., (1988). Mental health professionals and suspected cases of child abuse: An investigation of factors influencing reporting. *Community Mental Health Journal*, Vol. 24
- Keeble P, & Burke G., (1991). Child sexual abuse: Adult Offenders Facts and Implications for Protecting Children. Child Sexual Abuse Oct
- Koriat A., Goldsmith M., Schneider W., Nakash-Dura M. (2001). The credibility of children's testimony: Can children control the accuracy of their memory reports? *Journal of Experimental Child Psychology*, vol. 79, pp. 405-437.
- Lang A. & Frenzel R. R. (1988). How sex offenders lure children. *Annals of Sex Research,* vol.1, pp.303-317.
- Leander L., (2010). Police interviews with child sexual abuse victims: Patterns of reporting, avoidance and denial. *Child Abuse and Neglect*, vol.34, pp. 192- 205
- MacCauley M. R. & Parker J.F., (2001). When will a child be believed? The impact of the victim's age and juror's gender on children's credibility and verdict

in a sexual-abuse case. *Child Abuse and Neglect,* vol. 25, pp. 523-539.

- Matchotka P., Pittman F. and Flomenhaft K., (1967). Incest as a family affair. *Family Process*, vol. 6, pp. 98-116.
- McBride-Chang C. and Trickett P.K. (1995). The developmental impact of different forms of child abuse and neglect. *Developmental review*, 15, pp. 311-337.
- Melinder A., Goodman G.S., Eilerstein D.E., Magnussen S., (2004). Beliefs about child witnesses: A survey of professionals. *Psychology, Crime & Law*, vol. 10, pp. 347-365
- Morison S. & Greene E., (1992). Juror and expert knowledge of child sexual abuse. *Child Abuse and Neglect,* vol. 16, pp. 596-613.
- Mrazek P. M., Lynch M. and Bentovim A., (1981). Recognition of child sexual abuse in the United Kingdom. In: Mrazek M.P.and Kempe C.H., *Sexually Abused Children and their Families*. Oxford, Pergamon Press, pp. 35-49.
- Muller R. T., Caldwell R. A AND Hunter J E., (1993). Child provocativeness and gender as factors contributions to the blaming child of victims of physical child abuse. Child Abuse and Neglect, vol. 17, pp. 249-260.
- Muskie E. S., (1996). *Child maltreatment & abuse investigation for law enforcement officers*. National Child Welfare Resource Center for Organizational Improvement, U.S.A
- Newcombe P.A. and Bransgrove J., (2007). Perceptions of witness credibility: Variations across age. *Journal of Applied Developmental Psychology*, vol.28, pp. 318-331.
- Paine M.L. & Hansen D.J. (2002). Factors influencing children to self-disclose sexual abuse. *Clinical Psychology Review*, vol. 22, pp. 271–295.
- Paolucci E.O., Genuis M.C. and Violato C., (2001). A meta-analysis of the publised research on the effects of child sexual abuse. *The Journal of Psychology*, vol. 135, pp. 17-36.

- Plante T. G., (1995). Training child clinical predoctoral interns and postdoctoral fellows in ethics and professional issues: An experiential model. *Professional Psychology, Research and Practices,* vol. 26, pp.168.
- Pope H. G. & Hudson J. I. (1995). Can memories of childhood abuse be repressed? *Psychological Medicine,* vol. 25, pp. 121-12.
- Rettinger L. J., Moyer and Associates, (2003).The relationship between child pornography and the commission of sexual offences against children: A review of the literature. Department of Justice Canada.
- Rimsza M. E. and Niggerman E. H., (1982). Medical evalution of sexually abused children: A review of 311 cases. *Pediatrics,* vol.69, pp. 8-14.
- Robinson K., (2006). *Internalized shame aw a moderating variable for inhibited sexual difficulties in adult women resulting from childhood sexual abuse*. A thesis submitted to the faculty of Brigham Young University.
- Rudin M. M., Zalewski C., Bodmer-Turner J., (1995). Characteristics of child sexual abuse victims according to perpetrator gender**.** *Child Abuse& Neglect*,Vol. 19, pp. 963-973.
- Russel D., (1983). *Intrafamilial child sexual abuse: A San Francisco survey*. National Center on Child Sexual Abuse and Neglect (παρουσίαση).
- Saunders E.J., (1988). A comparative study of attitudes toward child sexual abuse among social workers and judicial professionals. *Child Abuse & Neglect,* vol. 12, pp. 83-90.
- Shapiro D.L. and Levendosky A. A., (1999). Adolescent survivors of childhood sexual abuse: the mediating role of attachment style and coping in psychological and interpersonal functioning. *Child Abuse & Neglect*, Vol. 23, No. 11, pp. 1175–1191.
- Small, M.A. (1992), "Policy review of child abuse and neglect reporting statutes", Law and Policy, Vol. 14 No. 2, pp. 129-152
- Stanberg D., Lynn S.J. Green J.P., 1994. Sexual abuse and Revictimization:

mastery, dysfunctional, learning, dissociation. In Lynn S.J. and Rhue J.W, *Clinical and theoritical perspectives* (Ed.) p. 242-267. New York: Guilford Press

- Stein T.J., (1984). *The child abuse prevention and treatment act. In* Social Service Review, pp. 302–314. Chicago: University of Chicago Press
- Straus M. A. and Kantor G. K., (2005). Definition and Measurement of neglectful behavior: some principles and guidlines. *Child Abuse and Neglect.* Vol.29, pp.19-29.
- Summit C. R., (1983).The child sexual abuse accommodation syndrome. *Child Abuse and Neglect,* vol. 7, pp. 177-193.
- Trurte B., Adkins E., MacDonald G., (1992). Professional attitudes regarding the sexual abuse of children: Comparing police, child welfare and community mental health. *Child Abuse and Neglect,* Vol. 16, pp. 359-368.
- Turell S.C. and Armsworth M.W., (2000). Differentiating incest survivors who self- mutilate. *Child Abuse & Neglect*, Vol. 24, pp. 237–249.Waterman, C. K., & Foss-Goodman, D. (1984). Child molesting: Variables relating to attribution of fault to victims, offenders, and nonparticipating parents. *Journal of Sex Research, 20, 329-349.*
- Vrij A., Akehurst L., and Knight S., (2008). Police officer's, social worker's, teacher's and the general public's beliefs about deception in children, adolescents and adults. *Legal and Criminological Psychology*, vol.11, pp. 297–312
- Wells S., (1989). Screening and prioritization in child protective services intake. Final report. Washington, DC: National Legal Resource Center for Child Advocacy and Protection, 1989.
- Whealin J. M. (2002). Women's report of unwanted sexual attention during childhood. *Journal of Child Sexual Abuse*, vol.11, pp.75-92.
- Widom C. S. & Morris S. (1997). Accuracy of adult recollections of childhood victimization: Part 2. Childhood sexual abuse. *Psychological Assessment*, vol. 9, pp. 34-46.

- Wyatt G. E., (1988). The relationship between childhood sexual abuse and adolescent functioning in Afro-American and white American women. *Annals New York Academy of Sciences,* vol.528, pp.111-122.

Ελληνική βιβλιογραφία

- Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, (2009). Γνωμοδότηση πρωτοκόλλων.
- Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Παιδιού, (2006). Το δικαίωμα του παιδιού στην προστασία από τη σωματική τιμωρία και άλλες βίαιες ή εξευτελιστικές μορφές τιμωρίας. Τεσσαρακοστή δεύτερη Συνεδρία, Γενεύη.
- Θεμελή Ο. Το παιδί-θύμα ως μάρτυρας σεξουαλικής κακοποίησης: Η ακροαματική διαδικασία και ο κίνδυνος δευτερογενούς θυματοποίησης.
- Τσιγκρής Αγγελος, (2002). *Η σεξουαλική βια των γυναικών και των παιδιών*. Εκδόσεις Σακκουλα, Αθήνα.
- Howitt D. & Cramer D., (2007). *Στατιστική με το SPSS 13*. Εκδόσεις Κλειδάρθμος, Αθήνα.

Διαδικτυακές πηγές

- (www.obrela.gr/articles/Et_MKO_WHO_Biblio.pdf)

Πρόληψη Παιδικής Κακοποίησης: Οδηγός δράσης και τεκμηρίωσης

- (www.interpol.int/public/Children/SexualAbuse/NationalLaws/csaGreece.asp)

Η νομοθεσία της Interpol για τα κράτη μέλη σχετικά με σεξουαλικά αδικήματα εις βάρος παιδιών

- (http://archive.enet.gr)

Σεξουαλική κακοποίηση παιδιών, Φυλάδιο 18-02-2006, Εφημερίδα Ελευθεροτυπία,

8. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

- **Α:** Ελληνικό ερωτηματολόγιο "Διερεύνηση των αντιλήψεων και των γνώσεων σχετικά με το φαινόμενο της κακοποίησης ανηλίκων".
- **Β:** Ερωτηματόλογιο των Morison S. και Greene E., (1992): “Child Sexual Abuse Questionniare”.
- **Γ:** Συνοδευτικό επεξηματικό έγγραφο.

Οδηγίες χορήγησης του ερωτηματολογίου.

Το ερωτηματολόγιο αυτό αποσκοπεί στη διερεύνηση των αντιλήψεων και των γνώσεων σχετικά με το φαινόμενο της κακοποίησης ανηλίκων. Η παρούσα έρευνα φιλοδοξεί στο να αναδείξει αφενός μεν την ύπαρξη τυχόν προβλημάτων, αφετέρου δε την αναγκαιότητα για περαιτέρω εξειδικευμένη εκπαίδευση και ενημέρωση. Σας παρακαλούμε πολύ να απαντήσετε στο σύνολο των ερωτήσεων με ειλικρίνεια γιατι η επιτυχία και η ακρίβεια της έρευνας εξαρτάται από εσάς. Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου απαιτεί μόνο 10-15 λεπτά. Σας ευχαριστούμε θερμά για την πολύτιμη συνεργασία σας και σας διαβεβαιώνουμε ότι θα υπάρξει απόλυτη εχεμύθεια.

ΜΕΡΟΣ 1^{ο} : **Παρακαλώ συμπληρώστε τα προσωπικά σας στοιχεία.**

1) Φύλο : α) Άντρας β) Γυναίκα

2) Ηλικία: _____

3) Οικογενειακή κατάσταση: α)Ανύπαντρος/η

β) Παντρεμένος/η

γ) Διαζευγμένος/η

4) Έχετε παιδιά; α) ναι β) όχι

5) Μόρφωτικό επίπεδο : α) Απόφοιτος Λυκείου

β) Απόφοιτος Ανώτερης Σχολής

γ) Απόφοιτος Ανώτατης Σχολής

δ) Κάτοχος Μεταπτυχιακού

ε) Κάτοχος Διδακτορικού

ζ) Άλλο (περιγράψτε)_____

Οδηγίες χρήσης του ερωτηματολογίου

1. Διαβάστε προσεκτικά τις παρακάτω ερωτήσεις
2. Ρωτήστε τον εαυτό σας "Πόσο πολύ συμφωνώ ή διαφωνώ με τη κάθε πρόταση";
3. Χρησιμοποιώντας το ακόλουθη κλίμακα μέτρησης -"rating scale", επιλέξτε τον αριθμό που ταιριάζει καλύτερα στην άποψη σας

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

4. Τοποθετείστε τον αριθμό στο κενό πλαίσιο που βίσκεται αριστερά των ερωτήσεων
5. Παρακαλώ απαντήστε σε όλες τις ερωτήσεις

ΜΕΡΟΣ 2^{ο}: Ερωτήσεις

1. Οι καταγγελίες σεξουαλικής κακοποίησης που γίνονται από παιδιά, συχνά αποδεικνύονται λανθασμένες.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

2. Σχεδόν όλοι οι θύτες είναι άντρες.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

3. Είναι δύσκολο να αναγνωρίσεις ένα παιδί που έχει κακοποιηθεί σεξουαλικά.

1. Συμφωνώ	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

απολύτως		λίγο			

4. Τα μικρά παιδιά, εξαιτίας της “φιλόστοργης” συμπεριφοράς τους , προκαλούν τη σεξουαλική κακοποίηση.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

5. Στην πλειοψηφία των υποθέσεων σεξουαλικής κακοποίησης υπάρχουν σωματικές-φυσικές ενδείξεις, για την υποστήριξη της κατηγορίας.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

6. Η σεξουαλική κακοποίηση επηρεάζει διαφορετικά κάθε θύμα.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

7. Στη σεξουαλική θυματοποίηση ενός ανηλίκου από ένα ενήλικα, τη συνολική ευθύνη φέρει ο ενήλικας.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

8. Τα κακοποιημένα παιδιά παρέχουν ανακριβείς πληροφορίες, όσον αφορά τη κακοποίηση τους.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

9. Οι περισσότερες υποθέσεις σεξουαλικής κακοποίησης καταγγέλλονται, εξετάζονται και διερευνούνται.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

10. Η πλειοψηφία των παραβιάσεων γίνονται στο δρόμο ή στο προαύλιο των σχολείων.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

11. Τα θύματα σεξουαλικής κακοποίησης είναι ως επί το πλείστον έφηβοι.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

12. Το στερεότυπο "Ηλικιωμένος, βρώμικος άντρας" (γλοιώδης), δεν ανταποκρίνεται ακριβώς στο κλασσικό προφίλ ενός θύτη.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

13. Το παιδί που έχει κακοποιηθεί σεξουαλικά, συχνά φέρει ενδείξεις σωματικής βλάβης ως αποτέλεσμα άσκησης βίας.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

14. Οι θύτες σεξουαλικών κακοποιήσεων διώκονται, δικάζονται και καταδικάζονται.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

15. Η πλειοψηφία των θυματών έχει κακοποιηθεί από κάποιο κοντινό τους πρόσωπο.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

16. Ο αντίκτυπος της κακοποίησης είναι μικρός για το παιδί, εκτός εάν στο γεγονός εμπεριέχεται χρήση βίας ή αποτέλεσμα μερικής σωματικής βλάβης.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

17. Ένα παιδί το οποίο δεν παρουσιάζει συμπτώματα κόπωσης ή δυσφορίας είναι πιθανόν να μην έχει κακοποιηθεί σεξουαλικά.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

18. Ο κίνδυνος σεξουαλικής κακοποίησης είναι αυξημένος στα κορίτσια απ' ότι για τα αγόρια.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

19. Η πλειοψηφία των θυμάτων προέρχεται από κατώτερα κοινωνικοοικονομικά στρώματα.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

20. Τα παιδιά που ανακαλούν την αρχική τους καταγγελία για σεξουαλική κακοποίηση, πιθανόν να έλεγαν ψέματα εξ' αρχής.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

21. Μεγάλο μέρος των υποθέσεων έχει εκδικαστεί.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

22. Θα πρέπει κανείς να είναι καχύποπτος απέναντι στις κατηγορίες που έχουν γίνει από ένα παιδί, όταν έχει μεσολαβήσει μεγάλο χρονικό διάστημα από την τέλεση της πράξης.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

23. Τα παιδιά είναι διστακτικά στο να αναφέρουν ένα περιστατικό σεξουαλικής κακοποίησης.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

24. Η σεξουαλική κακοποίηση των ανηλίκων αποτελεί σήμερα σοβαρό πρόβλημα στη χώρα μας.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

25. Τα αγόρια γίνονται σπάνια στόχος σεξουαλικής κακοποίησης.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

26. Τα παιδιά μπορούν εύκολα να χειραγωγηθούν, προκειμένου να δώσουν ψευδείς καταθέσεις σεξουαλικής κακοποίησης.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

27. Ο συνηθέστερος τύπος σεξουαλικής κακοποίησης εμπεριέχει πρωκτική ή κολπική διείσδυση.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

28. Η σεξουαλική θυματοποίηση ενδέχεται να συνδεθεί με ψυχολογικές και σωματικές δυσκολίες στη μετέπειτα ζωή του παιδιού.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

29. Εαν ένα παιδί έχει κακοποιηθεί σεξουαλικά ήδη μια φορά, οι πιθανότητες να σεξουαληθεί εκ νέου είναι αυξημένες.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

30. Οι συνεθέστερες αντιδράσεις παιδιών που έχουν κακοποιηθεί, περιλαμβάνουν: α) προβολή αντίστασης, β) επίκληση για βοήθεια και γ) προσπάθεια απόδρασης.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

31. Τα παιδιά αλλοδαπών/έγχρωμων και φτωχών οικογενειών είναι πιο πιθανόν να κακοποιηθούν, απ΄ότι τα υπόλοιπα παιδιά.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

32. Η γονεϊκή απουσία και οι ελλιπείς οικογενειακές σχέσεις συνδέονται με τη κακοποίηση.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

33. Παιδιά τα οποία παρέχουν ανακριβείς πληροφορίες στις καταθέσεις τους, θα πρέπει να θεωρούνται αναξιόπιστα.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

34. Στην πλειοψηφία των υποθέσεων σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών έχει γίνει χρήση κάποιας μορφης βίας ή επιθετικότητας από το θύτη.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

35. Ένα παιδί το οποίο έχει κακοποιηθεί σεξουαλικά από τον ίδιο του γονέα, θα συνεχίσει να δείχνει αγάπη σε αυτόν.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

36. Τα μεγαλύτερα σε ηλικία παιδιά είναι πιθανότερο να κακοποιηθούν από έναν ξένο, απ' ότι τα μικρότερα.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

37. Τα μικρά παιδιά δεν είναι αξίοπιστοι μάρτυρες.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

38. Το πιο πιθανό είναι οι περισσότερες μητέρες να μην γνωρίζουν για την επαναλαμβανόμενη κακοποίηση μέσα στην οικογένεια.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

39. Είναι δυνατή η τέλεση ενός σοβαρού αδικήματος, ακόμα και χωρίς τη χρήση σωματικής βίας από το θύτη.

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

40. Θεωρώ πως είμαι καλά ενημερωμένος γύρω από το φαινόμενο της παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης

1. Συμφωνώ απολύτως	2. Συμφωνώ	3. Συμφωνώ λίγο	4. Διαφωνώ λίγο	5. Διαφωνώ πολύ	6. Διαφωνώ απολύτως

ΜΕΡΟΣ 3^{ο}

1. Λαμβάνοντας υπόψη τις δικές σας προσωπικές εμπειρίες, διαφωνείτε με κάποια από τις παραπάνω θέσεις; Εάν ναι, αναφέρατε και εξηγήσατε συνοπτικά παρακάτω.

_____

_____

_____

_____

_____

2. Έχετε καταθέσει πότε ως ειδικός σε υπόθεση σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων;

Ναι	Όχι

2.1 Εάν ναι, πόσες φορές; _____

2.2 Καταθέσατε ως: α) Τεχνικός σύμβουλος

β) Πραγματογνώμονας

γ) Άλλο (περιγράψτε)_____

2.3 Καταθέσατε υπέρ του ανήλικου θύματος ;

Ναι	Όχι

2.4 Καταθέσατε υπέρ του δράστη;

Ναι	Όχι

Ευχαριστούμε πολύ για το χρόνο σας!

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β'

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

Τρίτη 12 Μαΐου 2010

Αγαπητέ κύριε/κυρία,

Στα πλαίσια έρευνας του Τμήματος Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης τομέα, θα εξετάσουμε τις στάσεις, τις αντιλήψεις, τις γνώσεις αλλά και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν σήμερα οι φορείς του συστήματος Ποινικής Δικαιοσύνης, όσον αφορά τα περιστατικά κακοποίησης ανηλίκων.

Για το λόγο αυτό σκοπεύουμε να διανείμουμε σχετικό ερωτηματολόγιο διαβεβαιώνοντάς σας για την τήρηση της ανωνυμίας των συμμετεχόντων.

Γνωρίζοντας την ιδιαίτερη φύση του θέματος σας αποστέλλουμε την παρούσα επιστολή ζητώντας την αρωγή σας. Τα αποτελέσματα της έρευνας θα σας γνωστοποιηθούν.

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων, ελπίζοντας στην πολύτιμη συνεργασία σας.

Με εκτίμηση,

Όλγα Θεμελή
Λέκτορας Εγκληματολογικής Ψυχολογίας
Τμήματος Ψυχολογίας
Πανεπιστημίου Κρήτης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ'

Appendix A. Child Sexual Abuse Questionnaire

This questionnaire deals with people's knowledge of the research findings on child sexual abuse. Listed below are a series of statements about child sexual abuse. In filling out this questionnaire, you are required to rate, to the best of your ability, the extent to which you agree or disagree with each of these statements based on what the research suggests. Before beginning, please read carefully the following instructions.

Instructions

I. For *each* of the statements,please do the following:

A. Read each statement carefully.

B. Ask yourself: "How much do I agree *or* disagree with this statement (based on what research findings have shown)?'

C. Using the rating scale below, select the *number* that *best* represents your feeling.

D. Place that *number* in the blank space provided to the *I@* of the statement.

II. Please answer *all* items. Do *not* leave any space blank.

RATING SCALE
I = Strongly Agree
2 = Agree
3 = Slightly Agree
4 = Slightly Disagree
5 = Disagree
6 = Strongly Disagree

Questions

1. Allegations of sexual abuse made by children often prove to be false.

2. Virtually all sex abusers are male.

3. It is difficult to positively identify a child who has been sexually abused.

4. By their affectionate behavior, young children invite sexual abuse.

5. In the majority of child sexual abuse cases, there is physical evidence to substantiate the allegation.

6. Child sexual abuse impacts upon victims differently.

7. The total legal and moral responsibility for any sexual behavior between an adult and a young child is the adult's.

8. Children who have been abused provide inconsistent information about the event(s).

9. Most child sexual abuse cases are reported, treated, and investigated.

10. The majority of attacks against children occur in the streets or on schoolgrounds.

Il. Victims of a sexual assault are primarily older teenaged children.

12. The stereotyped "Dirty Old Man" is an inaccurate description of the typical abuser.

13. The sexually abused child is usually physically damaged as a result of the force used in the assault.

14. Sex abusers are rapidly prosecuted, convicted, and sentenced.

15. The great majority of victims are abused by someone who is familiar to them.

16. Unless the abuse involves the use of force and/or results in some sort of physical damage, its effects upon the child are likely minimal.

17. A child who does not display signs of distress probably has not been a victim of sexual abuse.

18. Females are at greater risk for being abused than are males.

19. Victims of child sexual abuse are just as likely to come from higher socioeconomicclasses as lower socioeconomicclasses.

20. Children who retract their stories about having been sexually abused were probably lying in the first place.

21. A majority of all reported cases of child sexual abuse are tried in court.

22. Individuals should be suspicious about the allegations made by a child following a lengthy delay in reporting.
23. Children are reluctant to report an incident of sexual abuse.

24. Child sexual abuse is a serious problem in North America today.

25. Males are very rarely the targets of child sexual abuse.

26. Children are easily manipulated into giving false reports of sexual abuse.

27. The most common form of child sexual abuse involves anal or vaginal intercourse.

28.Sexual victimization as a child may be related to psychological and psychosocial difficulties in later life.

29.If a child has been the victim of a sex offense once, chances are that child will be abused again.

30.The typical reactions of children who are being abused involve: forcible resistance, crying for help, and attempted escape

31.Children from black, rural families are more likely to be abused than children from white suburban families.

32. Parental absence and poor intrafamily relationships seem to be related to abuse.

33.Children who provide inconsistent testimony about the alleged abuse should be considered unreliable witnesses.

34.The majority of child sexual abuse cases involve some form of violence or aggressiveness on the part of the abuser.

35. A child who is sexually abused by a parent will still show love for that parent.

36. Older children are more likely than younger children to be abused by a stranger.

37. Young children are not credible witnesses.

38. It is unlikely that most mothers are aware of ongoing sexual abuse within the family.

39. A serious offense may have been committed even if the perpetrator did not use force.

40.Knowledge of child sexual abuse

This *completes* the Child Sexual Abuse Questionnaire. Before finishing, however, please provide the following brief information about yourself. This information is *important* to the study, so please answer each item.

Sex: M____F____

Age: _____

Marital status: _____

Do you have children _____Yes _____ No

What is your highest level of education? _____

What is your occupation? _____

FINALLY, based on your own personal experience, do you disagree with what the research has concluded with regard to any of the above items? If so, please state below which item(s) and briefly explain why.

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

This *completes* the Child Sexual Abuse Questionnaire. Before finishing, however, please provide the following brief information about yourself. This information is *important* to the study, so please answer *each* item.

Sex: M____F____

Have you ever testified as an expert in a child sexual abuse case? Yes____No____

If so, how many times for the prosecution?_____

How many times for the defense?_____

What do you consider yourself to be?

Researcher _____ Practitioner _____Research/practitioner_____